

Mitėniškių dvaro kumetis Stasiukaitis Mataušas visą amžėlį kumečiavęs gauna žemės 8 ha. Čia ji svecikina valsč. ž. komisijos pirmininkas Pov. Zavadskis, Šio dvaro savininkui Montvilui, Zavadskio tėvas didesnę savo amžiaus dalį yra kumečiavęs. Moteris, iškėlusi rankas ploja — Stasiukaitienė Antanina.

Foto A. Naruševičiaus

Nauji laimėjimai

Tarybų Lietuvos darbo žmonės diena iš dienos gauna vis tvirčiau įsitikinti, koks milžiniškas skirtumas yra tarp tarybų socialistinės santvarkos ir nuverstosios kapitalistinės plūtokratinės santvarkos. Štai tik vien praeita savaitė darbininkams, valstiečiams ir darbo inteligentijai atnešė visą eilę didžiausios reikšmės laimėjimų. Tarybų valdžiai paskelbus nutarimą apie sudaryto Valstybinio žemės fondo žemių skirstymą, dešimtys tūkstančių valstiečių — mažžemių ir bežemių — aprūpinami žeme, baudžiavinių dvarininkų palikuoniai visiškai pašalinami iš žemės ir tuo būdu galutinai sunaikinama valstiečių amžinybų priešų dvarininkų klasė, dvarų trobesiai ir visas inventorius atiduodamas valstiečių kultūrinio ir geresnio ekonominio gyvenimo pradžiai, gavusiems žemės užtikrinama pirmoji parama. Sykiu gerinama ir visų valstiečių ekonominė padėtis. Neseniai buvo pakeltos kainos kiaušiams ir kitiems žemės ūkio produktams, šiomis dienomis pakeltos cukrinių runkelių kainos.

Rūpindamasi valstiečiais, Tarybų valdžia neįsileidžia iš akių ir darbininkų bei tarnautojų gyvenimo sąlygų gerinimo. Rugsėjo 26 d. partija ir vyriausybė paskelbė nutarimą, kuriuo darbininkų ir tarnautojų atlyginimai vidutiniškai pakėlimi 30%, o atskiroms šakoms net iki 50%. Atlyginimo pakėlimas ypatingai palietė tuos, kurie smeltoniečių buvo labiausiai skriaudžiami, būtent, žemesniųjų kategorijų tarnautojus — žemesnįjį medicinos personalą, pradžios mokyklų mokytojus — ir darbininkus tų pramonės šakų, kuriose darbininkai gaudavo mažiausius atlyginimus. Bendrai partija ir vyriausybė taip pakėlė atlyginimus, kad visų pramonėje ir įstaigose dirbančiųjų ekonominės sąlygos lygiai pagerėtų.

Kapitalistinėje santvarkoje mažiausias darbininkų ar tarnautojų atlyginimo pakilimas visuomet būna susijęs su mokesčių pakilimu, su naujų mokesčių įvedimu. Mūsų socialistinėje santvarkoje, kaip matome, to nėra. Mūsų valdžia taip žymiai atlyginimus pakelti galėjo

pašalinto kapitalistų išnaudojimo, pelnikavimosi sąskaiton. Tai, kas darbo žmonių uždirbta, dabar eina tų pačių darbo žmonių gyvenimui gerinti.

Rugsėjo 27 dieną Aukščiausios Tarybos Prezidiumas paskelbė dar vieną nepaprastos reikšmės įsaką — būtent, įsaką apie privačių prekybos įmonių nacionalizavimą. Nuo tos dienos visos privatinės prekybos įmonės, kurių metinė apyvarta nemažesnė kaip 150 tūkstančių litų, taip pat tų įmonių savininkų bei jų šeimos narių asmeninės bankinės sąskaitos, jei nustatoma, kad visa tai įgyta iš įmonės pelno ar kapitalo, perėjo darbo žmonių valstybei.

Šiuo Aukščiausios Tarybos Prezidiumo įsakų pašalintas dar vienas slibinas, kuris taip sočiai mito iš darbo žmonių prakaito. Stambiają prekybą nacionalizavus, sugriautos kapitalistinės prekybos tvirtovės, kuriose suko lizdus visoki atvirai ir slapsti sindikatai, kuriose klestėjo spekuliacija, lupikavimas. Stambiają prekybą nacionalizavus, pašalinai tie didieji tarpininkai, kurie apvogdami vartotoją, krovė sau nesuskaitomus kapitalus, gabeno juos į užsienius, gyveno didžiausiam ištekliu ir prabangoje. Nuo šiol partijos ir vyriausybės kova su spekuliantais galės būti daug sėkmingesnė ir, be abejonės, pakels tą padėtį, kuomet vartotojas buvo apgauldinėjamas ir netikra kaina ir netikra preke, kuomet jis buvo apgauldinėjamas derybomis, sukurta reklama ir kitomis kapitalistinės prekybos priemonėmis.

Nacionalizavę stambiają prekybą, mes galėsime eiti prie tarybinės prekybos, kurios tikslas tik perteikti prekes iš gamyklų vartotojams ir juos kuo tinkamiau aptarnauti.

Atlyginimų pakėlimas ir stambiosios pramonės nacionalizavimas yra dideli Tarybų Lietuvos darbo žmonių laimėjimai, kurie sykiu yra ir didelis aktyvas dar labiau suglausti eiles aplink Stalino partiją, aplink Tarybų vyriausybę, užsidegti dar didesniu entuziazmu nuoširdžiau ir našiau dirbti ir eiti prie naujų laimėjimų.

Džiugu konstatuoti, kad darbo žmonės į partijos ir vyriausybės paskutinius žygius jau atsilepia ryžtingais pasižadėjimais už tuos laimėjimus tinkamai atsilyginti.

„Sirdingai dėkojame mūsų respublikos vyriausybei ir visos Tarybų Sąjungos vyriausybei, už nuolatinį darbo žmonių būklės pagerinimą. Atsakydami partijai ir vyriausybei, mes dar sparčiau kelsime darbo našumą, stiprinsime mūsų mylimosios socialistinės tėvynės galybę ir dar glaudžiau susitelksime aplink Lenino — Stalino partiją“, — pareiškė „Maisto“ darbininkai ir tarnautojai.

„Tuo metu, kai kapitalistiniame pasaulyje slaučia badas, socializmo šalyje nuolat kyla darbo žmonių gerovė. Stoję po Tarybų vėliava, ir mes, Lietuvos TSR darbo žmonės, gavome linksmą, sotų ir gražų gyvenimą, kasdien žengdami į vis naujus ir naujus laimėjimus.

Pasižadame ateityje nuolat kelti darbo našumą ir dar sparčiau glaus-tis po nenugalima komunistų parti-jos vėliava“, — pasižadėjo „Spin-dulio“ darbininkai.

Panašiai ryžtasi ir pasižada visi
Tarybu Lietuvos darbo žmonės.

Pasirūpinkime, kad tie pasizadē-
jimai būtu īstesēti.

Ukmergės ir soc

Rugsėjo 27 d. Ukmergės Kompartijos būstinėje įvyko socialistinio lenktyniavimo komisijos pasitarimas, kuriame dalyvavo Kompartijos sekretorius drg. Ulmanas, komisijos nariai Kaušas ir Budrevičius ir Ute-

nos Kompartijos atstovai F. Ozuras ir A. Bermanas. Pasitarime buvo plačiai išsiaiškinta įvairiais socialistinio lenktyniavimo klausimais ir iškelta naujų minčių. Čia pat buvo nustatyti terminai lenktyniavimui užbaigti ir sudaryta pati socialistinė tarpusavio sutartis, kurią abi šalys — Ukmergės ir Utenos apskritys valstiečiai pasižadėjo pilnai įgyven-

Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos Liaudies Komisarų Tarybos ir Lietuvos Komunistų Partijos (bolševikų) nutarimas dirbančiųjų Lietuvos TS Respublikoje atlyginimui padidinti

Darbininkų, tarnautojų ir inžinierijos-technikos darbuotojų materialinei gerovei mieste ir kaime pagerinti, Lietuvos TSR Liaudies Komisarių Taryba ir Lietuvos Komunistų Partijos Centro Komitetas nutaria:

1. Nuo 1940 m. rugsėjo 16 d. padidinti pramonės, transporto, statybos, ryšių ir komunalinio ūkio darbininkams atlyginimą vidutiniškai 30%.

Atsižvelgiant į tai, kad atskirų pramonės šakų darbininkų ir tarnautojų darbo atlyginimo santykis buvo nustatytas neteisingai, atlyginimą pagal atskiras šakas pakelti šiomis normomis:

Popieriaus ir kartono pramonės darbininkams	— 35%
Maisto pramonės darbininkams	— 35%
Tekstilės „ „	— 30%
Faneros „ „	— 30%
Odos „ „	— 25%
Gumos „ „	— 25%
Medžio apdirbimo pramonės darbininkams	— 20%
Cheminės pramonės darbininkams	— 20%
Avalynės ir kailių pramonės darbininkams	— 20%
Statybinės medžiagos ir durpių pramonės darbininkams .	— 20%
Transporto, ryšių ir komunalinio ūkio pram „ „	— 15%
Metallų apdirbamosios pramonės darbininkams . . .	— 15%
Statybos, elektros stočių ir poligrafijos darbininkams .	— 10%

2. Nuo rugsejo 16 dienos valstybinių ir kooperacinių įmonių bei įstaigų tarnautojų ir inžinierijos-technikos darbuotojų atlyginimą pakelti 20%.

Pastaba: Metalų apdirbamosios ir poligrafijos pramonės, o taip pat statybos, elektros stočių, transporto, ryšių ir komunalinio ūkio tarnautojams ir inžinerijos-technikos darbuotojams atlyginimo pakėlimas nustatomas pagal kalbamos šakos padidinto atlyginimo bendrąjį procentą.

3. Nuo š. m. rugsėjo 16 dienos pakelti atlyginimą:

Pradžios mokyklų mokytojams	— 40%
Vidurinių ir specialiųjų mokyklų mokytojams	— 30%
Profesoriais ir mokomajam personalui vidutiniškai	— 20%
Agronomams	— 25%
Gdytojams:	

mieste	— 20%
miestelyje	— 30%
Viduriniams ir žemesniajam medicinios personalui	— 50%

4. Panaikinant buvusius neteisingumus dėl moterų atlyginimo, nustatyti joms tolygų atlyginimą, kaip ir vyrams, už vienodo darbo atlikimą.

5. Įpareigoti Liaudies Komisarų ir centrinių įstaigų vedėjus išleisti sutinkamai su šiuo nutarimu, įsakymus Liaudies Komisariatams ir užtikrinti atlyginimų išmokėjimą pagal naujas normas iki 1940 m. rugsėjo 29 dienos.

6. Lietuvos TSR Liaudies Komisarų Taryba įpareigoja visus privačius įmonininkus pakelti darbininkų, tarnautojų ir inžinierijos-technikos darbuotojų atlyginimą šio nutarimo numatytais normomis ir laiku.

Privatinėje pramonėje šio nutarimo vykdymo priežiūra turi būti už-
dėta Lietuvos TSR Darbo Komisariatui.

Lietuvos TSR Liaudies Komisarų Taryba ir Lietuvos Komunistų Partijos Centro Komitetas yra tikri, kad darbininkai, tarnautojai ir darbo inteligentija, atsiliepdami į partijos ir vyriausybės rūpinimąsi, pakels darbo našumą, prisidės prie mūsų krašto gynybos sustiprinimo ir dar tvirčiau susitelks apie Lenino — Stalino partiją.

Lietuvos TSR Liaudies Komisarų Tarybos pirmininkas
M. GEDVILAS

LKP Centro Komiteto sekretorius

Kaunas, 1940 m. rugsėjo 26 d. A. SNIEČKUS

Ukmergės ir Utenos apskričių valstiečių socialistinės lenktynės

dinti. Pasitarime buvo nusistatyta, visus sėjos darbus užbaigti iki spalio 5 d., derlių nuimti — iki spalio 10 d., daržoves — iki lapkričio 1 d., pašarinius augalus — iki spalio 7 d. Kadangi pasireiškia pašarų trūkumas, nutarta plačiai išvystyti propagandą, kad bulvienojai, runkelių lapai būtų silosuojami ir paruošiami naudoti pašarui. Pasitarime buvo vieningai nusistatyta visu 100% suarti laukus; tuos darbus užbaigti iki lapkričio 2 d. Vykdanč kultūrinį lenktyniavimą, nutarta visuose valsčiuose įsteigti vakarinius kursus ir skaityklas ne tik valsčių centruose.

bet ir seniūnijose. Pagal sutartį, tas darbas turi būti įvykdytas iki spalio 25 d. Socialistinio lenktyniavimo rezultatams tikrinti nusistatyta sudaryti tarpapskrininge komisiją, kuri viską vietoje nustatytų ir suvestų visus davinius. Savo ruožtu apskrityse bus sudarytos apskrities komisijos, kurios tikrins lenktyniavimą ir skatins valstiečius kelti darbo našumą. Be to, valsčiuose tuos darbus prižiūrės ir tikrins valstiečių komitetai, viršaičiai ir seniūnai.

Lietuvos TSR Laikinosios Aukščiausios Tarybos Prezidiumo Įsakas apie privatinių prekybos įmonių nacionalizavimą

1. Nacionalizuoti visas privatinės prekybos įmones, kurių metinė apyvarta siekia 150 tūkst. litų ir daugiau.
2. Nacionalizuoti visus įmonių aktyvus kartu su trobesiais, kuriuose įmonė veikė, jei tie trobesiai buvo nacionalizuojamos įmonės savininko ar jo šeimos nario nuosavybė, o taip pat savininko arba jo šeimos asmenines bankines sąskaitas, jei nustatoma, kad visa tai įgyta iš įmonės pelno ar kapitalo.
3. Nacionalizavimą įvykdyti 1940 metų rugsėjo 27—29 dienomis.
4. Pavesti Lietuvos TSR Liaudies Komisarų Tarybai nustatyti stambiųjų prekybos įmonių nacionalizavimo tvarką.

Lietuvos TSR Laikinosios Aukščiausiosios Tarybos
Prezidiumo Pirmininkas
J. PALECKIS

Lietuvos TSR Laikinosios Aukščiausiosios Tarybos
Prezidiumo Sekretorius
S. PUPEIKIS

Kaunas, 1940 m. rugsėjo 27 d.

Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos Liaudies Komisarų Tarybos nutarimas Nr. 172 dėl privačių preky- bos įmonių nacionalizavimo

Pildydama Lietuvos TSR Laikinosios Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo 1940 m. rugsėjo 27 d. Įsaką dėl privačių prekybos įmonių nacionalizacijos, Lietuvos TSR Liaudies Komisarų Taryba nutaria:

1. Nacionalizuoti visas privatinės prekybos įmones, kurių metinė apyvarta yra Lt. 150.000,— ir didesnė (priedelis Nr. 1).
2. Pavesti Prekybos Liaudies Komisarui atlikti šią nacionalizaciją nesutrukdant prekybos eigos, t. y., kad nenukentėtų vartotojų interesai.

Atskirais, būtinais atsitikimais (Prekybos Liaudies Komisarų nuostata) nacionalizuotos įmonės savininkui įmonė gali būti pavesta valdyti, kaip laikinam vedėjui. Tokiais atsitikimais jo veikla visais atžvilgiais turi būti kontroliuojama Prekybos Liaudies Komisarų skirtų komisarių.

3. Nacionalizuota įmonė tvarkingai moka pagal buvusios įmonės pasižadėjimus: valstybei, savivaldybėms, bankams, kooperatyvams, ir kitoms nacionalizuotoms įmonėms, valstiečiams už pirktus įmonei žemės ūkio produktus, darbininkams ir tarnautojams — atlyginimą už darbą, sutaupas ir duotus įmonei užstatus. Nacionalizuotos įmonės pasižadėjimai privatiems asmenims ir nenacionalizuotoms įmonėms nureikiama iš buvusio savininko nenacionalizuotą turtą.

4. Privačių prekybos įmonių nacionalizaciją vykdo, nustatydamas nacionalizacijos tvarką ir leisdamas instrukcijas, Prekybos Liaudies Komisarai, susitarę su Valstybės Kontrolės Liaudies Komisarais.

5. Patvirtinti Prekybos Liaudies Komisarų pateiktą pasiūlymą apie nacionalizuotų prekybos įmonių valdymą (priedelis Nr. 2).

Lietuvos TSR Liaudies Komisarų Tarybos Pirmininkas
M. GEDVILAS

Lietuvos TSR Liaudies Komisarų Tarybos Reikalų Vedėjas
A. BAUŽA

Kaunas, 1940 m. rugsėjo 27 d.

Lietuvos TSR Laikinosios Aukščiausios Tarybos Prezidiumo Įsakas dėl leidyklų ir knygynų nacionalizavimo

1. Nacionalizuoti šias knygų leidyklas ir knygynus:

- 1) Kooperacinę bendrovę „Spaudos Fondas“;
- 2) „Sakalo“ bendrovę;
- 3) buv. Šv. Kazimiero Draugijos leidyklą (dabar vadinamą „Raudonoji vėliava“);
- 4) „Dirvos“ bendrovę;
- 5) „Šviesos“ knygyną ir leidyklą;
- 6) knygų leidimo bendrovę „Žinija“;
- 7) A. Pleskeko knygyną ir leidyklą;
- 8) „Mokslo“ knygyną ir leidyklą;
- 9) „Priešais“ knygyną ir leidyklą;
- 10) D. Gutmano knygyną ir leidyklą.

2. Nacionalizuoti visus šitų leidyklų ir knygynų aktyvus drauge su pastatais, kuriuose šios leidyklos ir knygynai veikė, jeigu tie pastatai yra nacionalizuojamos leidyklos ar knygyno savininko ir jo šeimos nario nuosavybė, o taip pat nacionalizuoti leidyklų ir knygynų savininkų ir jo šeimos bankines sąskaitas, jeigu nustatoma, kad visa tai yra įsigyta iš leidyklos ar knygyno kapitalo pelno.

3. Pavesti Lietuvos TSR Liaudies Komisarų Tarybai organizuoti nacionalizuotų leidyklų ir knygynų valdymą.

Nacionalizaciją įvykdyti 1940 m. rugsėjo mėn. 27—29 dienomis.

Lietuvos TSR Laikinosios Aukščiausiosios Tarybos
Prezidiumo Pirmininkas
J. PALECKIS

Lietuvos TSR Laikinosios Aukščiausiosios Tarybos
Prezidiumo Sekretorius
S. PUPEIKIS

Kaunas, 1940 m. rugsėjo mėn. 27 d.

KAIP EINA MAISTO PRODUKTŲ GAMYBA

Gyvendinant socialistinę santvarką, iš pagrindų pasikeitė ir keičiasi visos Lietuvos TSR gyvenimas. Gilūs pasikeitimai įvyko ir tebevyksta krašto ūkyje, liečia visas ūkio šakas, jų tarpe ir svarbią maisto pramonę. Žymi šios pramonės dalis buvo organizuota kooperaciniais pagrindais. Tačiau, vis vien, dauguma jos rėmėsi kapitalistiniais dėsniais ir todėl ją, kaip daug kitų, dabar tenka pertvarkyti iš pagrindų. Maisto Pramonės Liaudies Komisarai yra užsibrėžę tą pertvarkymą atlikti taip, kad jis truktų kuo trumpiausiai ir kad pertvarkymo laikotarpyje būtų išlaikytas ir dar pakeltas gamybos kiekybinis ir kokybinis lygis.

Pats Komisarai dar yra organizavimosi stadijoje. Nepaisant to, jau daug ką jis yra spėjęs atlikti ir sumetęs ateičiai svarbių planų. Sekančiais metais yra numatyta giliai praplėsti ir patobulinti esamas maisto pramonės įmones.

Numatyta statyti ir naujų fabri-
kų, šaldytuvų, pieninių. Kaip yra Kaune, Šiauliuose, Panevėžyje, Tauragėje, taip ir Vilniuje numatyta įrengti „Maisto“ skyrius su visomis įmonėmis, kas pagal dabartinius projektus atsieitų apie 11 milijonų litų. Darbai, numatoma, būtų baigti 1943 metais. „Pienocentro“ įrengimai Vilniuje baigti su 2,7 milijonų litų samata. Kaune bus tęsiami „Maisto“ įmonių praplėti-

mo darbai. Šiauliuose ateinančiais metais manoma pastatyti už 4 milijonus šaldytuvus. Netrukus bus baigta Panevėžio cukraus fabriko statyba ir bus pradėta statyti fabriko darbininkams kolonija. Lygiai greičiai baigiami rengti projektai reikalingiems maisto pramonėje trestams įkurti.

Pačios stambiausios Lietuvos TSR pramonės branžos yra mėsos pramonė ir pieno produktų gamyba. Mėsos pramonės branžoje stambiausios įmonės yra nacionalizuotos. Šiuo metu vyksta tų įmonių perdavimo — perėmimo darbai.

Mėsos pramonės stambesnėse (neamatininkiško pobūdžio) įmonėse viso šiuo metu dirba apie 4.000 darbininkų ir tarnautojų.

Lyginant su pereinamais metais, mėsos produktų suvartojimas paskutiniuoju metu yra beveik dvigubai padidėjęs. Priežastys — padidėjo gyventojų pirkimo pajėgumas, o mėsos gaminiai mažai tepabrango. Be to, padidėjo gyventojų skaičius.

Kiaulių pristatymas, lyginant su pereinamais metais, paskutiniuoju metu yra kiek sumažėjęs. Raguočių, galvijų ir paukščių pristatymas padidėjo. Atitinkamai pristatymui, kiaulienos mėsos produktų gamyba kiek sumažėjo, o kitų gaminių,

pvz., paukšties ir raguočių mėsos padidėjo.

Pieno produktų gamyba koncentruojasi „Pienocentre“. Privačių ir nenacionalizuotų pieninių yra tik keliolika, o tos pačios nedidelės. Kooperatinių pieno perdirbimo bendrovių yra 185. Šalia „Pienocentro“ turimų sūrinių yra dar nemažas skaičius privačių nenacionalizuotų sūrinių. Bet ir jos daugiausia mažos, su 1—4 darbininkais. Apie privačių pieno produktų gamybos įmonių būklę bei jų racionalumą šiuo metu renkami atitinkami duomenys. Viso pieno produktų gamybos šakoje dirba apie 4.500 žmonių.

Pieno produktų suvartojimas, lyginant su pereinamais metais, šiemet pirmame pusmetyje buvo mažesnis. Paskutiniuoju metu suvartojimas yra padidėjęs ir yra prašokęs pereinamųjų metų to laiko suvartojimą.

Pieno pristatymas ir pieninės, lyginant su pereinamais metais, per pirmus aštuonis šiuo metų mėnesius yra sumažėjęs vidutiniškai 24%. Sumažėjimo priežastys — didelės sausros vasaros pradžioje, be to, pašarų stoka. Pieno pristatymui sumažėjus, atitinkamai sumažėjo ir pieno produktų gamyba.

„Pienocentras“ eksportuoja sviestą, kiaušinius ir sūrius. Anksčiau eksportas ėjo ir įvairius kraštus; dabar sviestas ir kiaušiniai eksportuojami į Tarybų Sąjungą. E.

Į visus cukraus fabrikus runkelių priėmimo tvarka jau galutinai nustatyta ir paskelbtos runkelių kainos

Dėl ne nuo mūsų pareinančių aplinkybių trečias cukraus fabrikas Panevėžyje negalėjo būti laiku įrengtas. Todėl ir cukr. runkelių priėmimo tvarka nebuvo galutinai paskelbta. Šiuo metu jau turima tikslesnių žinių apie galutinį fabriko užbaigimą. Taip pat galutinai nustatytos šioms metams cukrinių runkelių kainos. Už centnerį (50 kg) runkelių augintojams bus mokama 4 litai. Tačiau tiems cukr. runkelių augintojams, kurie runkelius turės pristatyti į Panevėžio cukraus fabriką po gruodžio mėn. 1 dienos dar bus primokama po 75 centus už centnerį. Galutinė cukrinių runkelių pasiuntimo ir pristatymo tvarka yra tokia:

1. Marijampolės rajono statantieji runkelius arkliais ir Pavenčių fabriko rajono augintojai, taip pat Mažučių, Alksnėnų, Bagotosios, Jūrės, Mauručių, Kaišiadorių, Palemono, Pravienišės, Valkininkų, Vievio ir Žaslių geležk. stotyse turi pakrauti runkelius augintojai, runkelius stato anksčiau paskelbta tvarka. Jeigu iš čia paminėtų stočių augintojai iki spalio mėn. 1 d. nespėjo runkelių į Pavenčių fabriką pasiųsti, tai jie gali susitarti su vietos stoties viršininku runkelius pasiųsti vėliau.

2. Visi tie augintojai, kurie cukr. runkelius turi pakrauti geležinkelio stotyse esančiose Alytaus — Vinčai — Kazlų-Rūda ruože, stato cukr. runkelius į Marijampolės cukraus fabriką ir gali pradėti vagonus siųsti nuo spalio mėn. 15 dienos.

3. Pakraunantieji cukr. runkelius Virbalio, Pilviškių, Kauno ir Maisto geležk. stotyse, runkelius siunčia į Pavenčių cukraus fabriką ir gali pradėti siųsti nuo spalio mėn. 1 d.

4. Panevėžio cukraus fabriko rajono augintojai, nežiūrint kuriomis priemonėmis jie runkelius statytų ir kokius kiekius jie augintų į fabriką galės pradėti vežti tik nuo gruodžio mėn. 1 d.

5. Visi tie augintojai, kurie cukr. runkelius turi pakrauti Vilkaviškio geležk. stotyje taip pat galės pradėti siųsti tik nuo gruodžio mėn. 1 d. į Panevėžio fabriką. Išimties galės būti padarytos, tik tiems augintojams, kurie yra kontraktavę daugiau, kaip 2000 cnt. runkelių. Tokių augintojų runkeliai, jiems patiems prašant, galės būti persiunčiami į kitą „Lietuvos Cukraus“ nurodytą, fabriką. Visiems tiems, kurie runkelius pradės statyti nuo gruodžio 1 dienos, t. y. Panevėžio rajono ir Vilkaviškio geležinkelio stoties augintojams už cukr. runkelių centnerį bus mokama Lt 4,75. Tačiau jie turės iki minėto laiko runkelius išsaugoti sveikus ir nesusalusius. (Kaip runkelius apsaugoti, žiūr. atskirą straipsnį). Iš Panevėžio rajo-

no ir Vilkaviškio geležinkelio stoties cukr. runkeliai bus priimami gruodžio mėn. 1—31 d. laikotarpyje. Tačiau esant reikalui, „Lietuvos Cukrus“ gali tomis pačiomis sąlygomis pareikalausiti cukr. runkelius pristatyti anksčiau.

Norint išvengti susigrūdimo, „Lietuvos Cukrus“ numato Vilkaviškio geležk. stotyje, jei sąlygos leis, įsteigti cukr. runkelių priėmimo punktą. Apie punkto įsteigimą ir apie galutinę runkelių priėmimo datą dar bus paskelbta.

Visi tie Suvalkijos augintojai, ku-

Lietuvos Cukrus

Vandens ūkių numatoma neribotam laikui ir be mokes- čio perduoti žvejų artelėms

Kaunas. ELTA. Svarbi pramonės šaka yra žuvų ūkis, tačiau kapitalistinėje Lietuvoje jis buvo visiškai neorganizuotas ir apleistas. Įsisteigus Maisto Pramonės Liaudies Komisarui, tuoj buvo įsteigtas žuvų pramonės skyrius, kuris iš pirmos dienos ėmėsi rūpintis Lietuvos TSR žuvų ūkio sutvarkymu socialistiniais pagrindais. Tuo reikalu jau yra paruošti atitinkami projektai. Visa LTSR teritorija yra numatyta padalinti į eilę vandenų ūkių, kurie pagal atitinkamas sutartis būtų atiduoti naudotis žvejų artelėms neribotam laikui ir be mokesčio. Už pristatomą valstybei žuvų numatyta mokėti tvirtas kainas. Viso numatoma įsteigti iki 30 artelių, iš kurių viena, tinklų mezgėjų artelė, numatyta įsteigti Salake, vietoje, kur gyventojai iš senovės verčiasi tuo amatu. Viso artelėse, kaip numatyta, pastovaus darbo gaus daugiau kaip 1000 žvejų, daugiausia iš varguomenės tarpo. Ūkiui didelės svarbos turi tinkama vandenų apsauga. Ją vykdo miškų administracija. Tačiau miškų administracija nepajėgia suvaldyti saugliautojų. Todėl nutarta įsteigti specialius vandenų sargų — prižiūrėtojų etatus. Tuo reikalu jau parengtas projektas, kuris dabar svarstomas drauge su samata.

Skirstant dvarų žemes, atsirado išskirtų iš buvusių savininkų valdymo karpių ūkių. Trys komisariato žuvų skyriaus specialistai dabar baigia apvažiuoti kraštą ir aprašyti tokius ūkius. Vietose jiems duodama ir reikalingų nurodymų.

Yra ruošiamas sutarties projek-

tas su artelėmis ir bendras viso krašto vandenų (su nusavintais) katalogas. Paruoštas „Žuvies“ įstatų tekstas. Padaryta žygių užmegsti kontaktą su Tarybų Sąjungos tinklų mezgikais ir rūpinamasi išgauti iš Danijos užpirtą šaldytuvų mašinų kompleksą.

Apskritai, numatyta Lietuvos TSR žuvų ūkį išplėsti, pakelti tiek vidaus vandenų, tiek jūros žvejybą. Norima, kad netolimoje ateityje bent dalimi būtų galima apsieiti be žuvies importo. Nusmukdinti vidaus vandenų žuvingumą numatoma pakelti per tinkamai suorganizuotą apsaugą, atitinkamų taisyklių ir kitų normatyvų leidimą (atskaitomybės, apsaugos, transporto, žvejavimo, tinklų matavimo), darbo, žvejų ir kitomis normomis, dirbtina žuivais (numatoma dvi žuvų peryklos) ir per bendrą žvejų kultūrinimo lygio pakėlimą. Yra numatyta įsteigti mokyklą ir prie jos bandomajame valstybiniame ūkyje trumpalaikius kursus žvejams, prižiūrėtojams ir brigadieriams. Ten pat numatyta įsteigti stotį praktikiams žvejybos reikalams.

Yra rūpinamasi atstatyti Šventosios uosto žvejybą. Jūros žuvis per „Žuvies“ trestą, kurio įstatai parengti, kartu su vidaus vandenų produkcija, pateks į žuvų rinką ir žuvis apdirbimo įmones. Žuvies pramonės skyrius, kaip ir „Žuvies“ trestas, patvirtinus įstatus ir asignavus reikiamas sumas, tuoj numato pristatyti vartotojams, daugiausia žaliame pavidale, apie 300.000 kg. žuvis, o ateinančiais metais jau 1.500.000—2.000.000 kg.

Tarybų Lietuvos valstiečiai jau gauna žemę

Žemės gauna tie, kurie ją ilgus metus dirbo

Bežemiai, mažžemiai ir Vilkaviškio apskr. ž. ūkio kom. nariai ir kt. žengia skirstomos žemės plote, Gudelių km., Vilkaviškio valsčiuje. Pirmieji eina žemės gaunantieji: Narkeliūnienė, Jasaitis, Teškinė ir kt. Augustino foto.

Vilkaviškio apskrityje žemės dalinimas pirmiausia pradėtas Vilkaviškio valsčiuje, Gudelių kaime. Pirmieji kapčiai sukasti St. Kulvinsko laukuose. Iš šio ūkio, kurio plotas siekė per 60 ha, žemės gavo E. Norkeliūnienė, bežemė, liuosininkė; Uršulė Teškinė, bežemė; Jonas Jasaitis, bežemis; Jonas Lapinskas, mažžemis; Juozas Gudaitis kailiadirbis ilgametis Kulvinsko bernas; Alf. Jankauskas, kalvis; Antanas Kežinaitis, darbininkas ir bronius Kamarauskas, ordinarninkas.

Žemę pradėjus skirstyti į skirstomąjį plotą susirinko didelis būrys valstiečių, atvyko Ž. ū. komisijos nariai iš apskrities ir valsčiaus, kompartijos atstovai ir kt. Pirmąjį rubežį suvertė dalinamos žemės savininkas.

— Džiaugiuosi, kad žemės iš mano ūkio gavo tie, kurie ją ilgus metus dirbo. Man liko 30 ha. Kad tik būtų sveikatos, o žemės užteks, — kalbėjo Kulvinskas. Žemės gavusieji labai patenkinti. Kiekvienas jų turi savo planus ir sklypus apkapčiuojant pasakojosi, kaip kuris mano įsikurti.

Energinga našlė Elzė Norkeliūnienė

nė turi tris vaikus. Vyr. sūnus 18 metų, duktė 16 m. Visi darbininkai. Jie gautus 4,30 ha lengvai apdirbsią. Kad tik pradžia gautų paramos, nes neturi nei gyvulių nei inventoriaus. Pas Kulvinską Norkeliūnienė liuosininkauja apie 10 metų, už pastogę turėdavo atidirbti 30 dienų. Kailiadirbis Gudaitis gavo 60 arų. Mažoka. Jis turi žmoną ir 3 mažus vaikučius. Gyvena Kulvinsko liuosininkams skirtoje troboje, už kurią turi 35 dienas dirbti laukų darbus. Baigęs kailiadirbių kursą, bet neturi vietos dirbtuvei įrengti. Jo šeimos didžiausias troškimas — nusipirkti karvutę. Pats Gudaitis norėtų įsirengti patogesnę dirbtuvę. Kamarauskas, kaip gausios šeimos tėvas, gavo 6,75 ha. Jis yra 7 savo šeimoje. Anksčiau bernavo, o dabar jau 12 metų kumečiu dirba dvaruose ir pas ūkininkus. Labai džiaugiasi gavęs žemės, nes dabar jau jam nereiks iš kaimo į dvarą keliauti.

— Ligšiol dirbom svetimais, o dabar sau žemelę puresime, — vilkdamas matavimo juostą kalbėjo Kamarauskas.

Kežinaitis jau pavasarį numato pradėti statyti trobesius. Turi ke-

lis litus susitaupęs. Ligšiol dirbo vyr. darbininku Simanėliškių dvaro.

Žemės dalinimas Vilkaviškio apskr. vyksta visu smarkumu ir netrukus bus baigtas. Šio apskrities žemės fonde yra per 11.000 ha, kuri išdalinama daugiausia mažžemiams.

J. K-nis.

Žemės darbai Merkinės valsčiuje

Kultūros reikalams palikta 17 vienetų

Daug ir sunkių darbų turėjo atlikti Merkinės valsčiaus Žemės ūkio Komisija, nes šiame Dzūkijos krašte gausu smėlynų ir pušynų, o geresnės žemės tik maži lopai. Komisijos pirmininkui dr. V. Sakalauskui ir kitiems komisijos nariams teko sukli galvas, nemiegoti naktimis, kol buvo susitvarkyta su žemės fondo rūšimi.

Tokių sklypus, kuriuose neįmanoma gyventi — sukurti ūkį valsčiaus Žemės ūkio Komisija paliko valstybės atsargos fonde, kaip netinkamus žemės ūkiui. Tokios netinkamos žemės Merkinės valsčiuje iš bendro žemės fondan paimtos žemės ploto 3523,79 ha atsirado 2091,31 ha.

Žemės pertvarkymus šiame valsčiuje paimta iš 190 ūkių. Iš tų vienetų buvo 5 parapijos, 12 dvarų, ir 121 stambių kitų valdytojų ir 5 valstybės žemės. Buv. Makniūnų dvaro savininko K. Muiželio ir Nedzingės dvaro J. Žilinsko, kaip buvusieji baudžiavų laikų dvarai, nusavinti visiškai.

Prašymų buvo paduota žemei gauti 929. Patenkintų — 216. Tame skaičiuje žemės gavo 81 mažžemis, 38 bežemiai, 21 ordinarninkas ir 50 kitų visokių amatininkų ir kitų turinčių teisę gauti žemės.

Česų ir Maksimų kaimų gyventojai neturi jokių savo pievų ir visą savo amžių nuomavo pievas iš Merkinės parapijos klebono ir stačiatikių prie Merkio upės pievas. Tos pievos buvo jų gyvybinis klausimas, nes kitaip jie negalėtų išlaikyti jokio gyvulio, todėl jiems tų pievų bendras plotas 9,25 ha palikta bendrai valdyti, kaip jie prašė, nors jų tarpe buvo

ir tokių valstiečių, kurie turėjo ir daugiau, negu mažžemis žemės.

Kultūros, mokykloms, socialinėms, sveikatos ir kitiems reikalams yra palikta iš viso 17 vienetų, kuriuose turėjo buvoti Dzūkijos gerbūvis, kilti kultūra. Čia tam yra labai geros gamtinės sąlygos. Reikia pažymėti, kad nugarmėjusio amžino bedugnės smetoniško valdymo laikais mūsų kraštu, mūsų darbo žmonėmis niekas nesirūpino. O kad tai buvo tiesa, rodo šis faktas. Visi žinome, kad Dzūkijos gamta yra labai sveika, graži, čia pušynų pušynai ošia, bet visgi daug dzūkų, gyvendami tarp tų pušynų, serga džioma. Tas rodo, kad dzūkas darbininkas ir valstietis turėjo labai sunkias gyvenimo sąlygas.

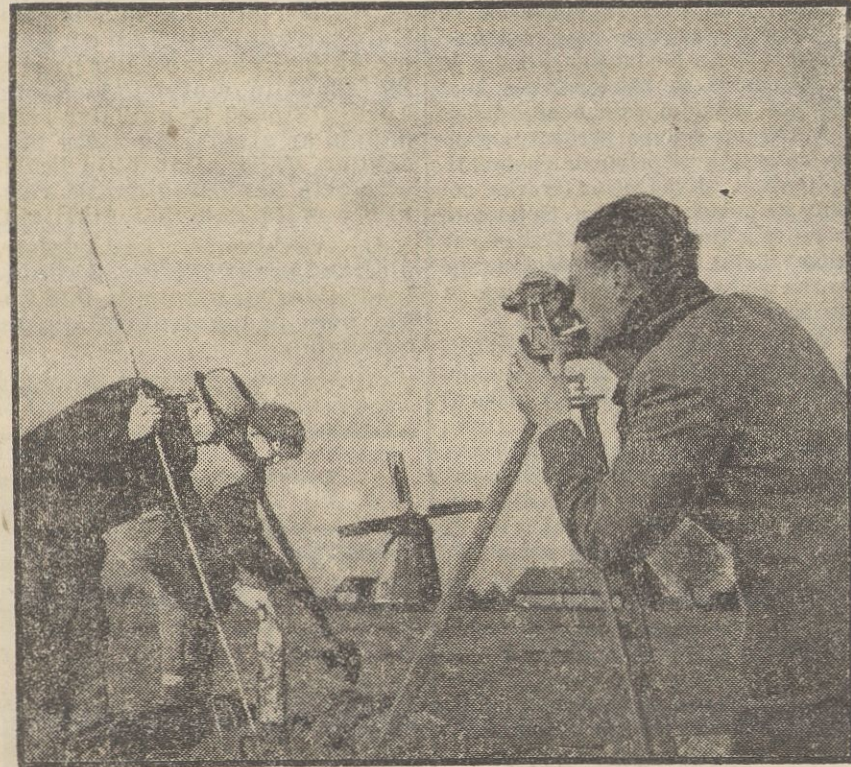
Matavimo techniškiems darbamams vadovauja matininkas Adomėnas. Matavimo darbus vykdo brigados, kurios iki rugsėjo mėn. 23 d. buvo apmatavusios 1571,90 ha žemės plotą, atskirų vienetų 35 ūkius, kurie neturėjo planų. Čia daugiausia pasidarbavo matininkas Sužickas.

Taip pat iki rugsėjo mėn. 23 d. buvo išnešta vietoje, t. y. padalinti valstiečiams 42 sklypai, bendram plote 441 ha, kuriuos teko atiduoti valstiečiams mainais už paimtą valstybės reikalams žemę. Todėl šių keturių vietų Kudrėnų, Rūsingės, Kalubiškių ir Neciesų žemėse yra nauji šeimininkai, kurie su džiaugsmu varo pirmąsias vages ir beria žiemkenčius, tikėdamiesi naujo gražaus derliaus.

V. Ulčinskas

Marė Baltienė (kairėje), buvusi kumetė, 30 metų dirbo dvarininkui. Dabar jai baigėsi baudžiainikiškas gyvenimas. Ji gavo žemės ir pradeda naują gyvenimą. Bačkaičio foto.

Žemės dalinimo vaizdai Suvalkijoje. Prie pirmojo kapčiaus Gudelių km., Vilkaviškio v. skirstymą vykdė matin. Vertelka. Augustino foto.

Kaip reikia linus mirkyti

Nors daugelis kraštų linus klotė, bet vis dėlto geriausi linai išeina, kada valstiečiai arba tam tikros įmonės juos išmirko tinkamam vandeny. Siaurinių Lietuvos sričių ūkininkai dažniausiai linus mirko, vidurinių ir pietinių — klotė. Norint tinkamai linus išmirkyti, reikia turėti markų, reikia ir prityrimo. Kas prie šio darbo nepripratęs, geriausia tenesiima jo ir teklotė linus, kaip anksčiau klotėdavo. Ir tie ūkininkai, kurie pratę linus mirkyti, prastesnius klotė, nes tas darbas lengvesnis ir paprastesnis, o iš prastų linų labai gero pluošto niekuomet negalima pagaminti.

Rengiantis linus merkti, visų pirma reikia pasirūpinti markomis. Kas tą darbą dirba ne pirmi metai, jų jau turi. Ši rudenį lietaus pakanka, todėl senos markos turėtų turėti pakankamai vandens. Tik ten, kur neseniai vykdytos melioracijos, ūkininkai nusiskundžia vandens mirkymui neturėjimu.

Linai mirkomi stovinčiame vandeny, todėl tam reikalui tinka įvairiausios kūdros su stovinčiu vandeniu. Pageidaujama, kad markos vanduo būtų galimai minkštesnis, mažai turėtų geležies, t. y. nebūtų rausvos spalvos ir turėtų kiek puvesių. Jei markos vanduo labai švarus, kartais tyčia įverčia į jį mėšlo, kad jame būtų puvis ir atsiras bakterijų. Tačiau, mėšlo ar kitų pūvančių medžiagų pridėjimas nėra geras daiktas; geriau jau įpilti į jas srutų. Kaip daugelis teigia, 2—3 dienom prieš linų merkimą įpylimas srutų pagreitina mirkimą. Durpynų vanduo nelaikomas tinkamu linams mirkyti, tačiau, kada valstietis nesuranda geresnių markų, kartais juos mirko ir durpynų duobėse (kūdrose).

Smarkiai tekas upių ar upelių vanduo linams ir kanapėms mirkyti visai netinka. Tačiau, kada upės ar upelio vanduo labai lėtai tebėga, jame linus mirkyti galima. Jei toks vanduo pakankamai minkštas, linai gali visai gerai išmirkti. Kad taip yra, rodo belgų pavyzdys: Belgijoje yra labai lėtai tebėganti ir minkštą vandenį turinti upė, vardu, Lys. Jau nuo senų laikų belgų valstiečiai merkia linus į šią upę ir gauna tokią gerą pluoštą, kokio nepagamina kiti kraštai. Tik pastaraisiais metais, kada ten įsikūrė daug naujoviškų lininių, kur linai mirkomi šiltoje vandeny, pačioje upėje jie nustota mirkyti.

Tomis Lietuvos upėmis, kurių vanduo neketas ir kurios turi vietų, kuri vanduo labai lėtai tebėga arba visai nebėga, būtų galima pasinaudoti linams mirkyti. Tačiau upėse ir ežeruose, kur mirkomi linai, dvesia žuvis. Todėl vandenų tvarkytojai draudžia jose mirkyti linus ir kanapes. Kadangi šiemet valstiečiai daug prisėjo linų ir kadangi daugelis iš jų markų su stovinčiu vandeniu neturėjo, žemės ūkio liaudies komisaras leido linus mirkyti Mušoje, Leveny (Levuo) ir Nemunėlyje. Tai yra didelis pavilgvinimas linus augintiems valstiečiams.

Marka, kurioje mirkomi linai, turi būti pakankamai gili. Vandens ir linų santykis turi būti 20:1, t. y. dvidešimčiai dalių vandens turi tekėti 1 dalis linų. Deja, Lietuvos ūkininkai šito dėsnio nesilaiko; paprastai jie linų primerkia per daug ir dėl to gerai jų nešmirko. Antra mūsų markų silpna pusė yra ta, kad jų daugumas per seklos. Geriausia linai išmirksta, kada jie sumerkiami stati, šaknimis žemyn ir viršūnėmis į viršų. Mat, apatinė stiebo dalis greičiau išmirksta, o viršutinė mirksta lėčiau; gilesniuose vandens sluogsnuose jie lėčiau temirksta, o viršutiniuose — greičiau. Jei linai sumerkiami šaknimis žemyn, tos dalys linų, kurios palyginti greit išmirksta, atsiduria ten, kur tas procesas lėtesnis, ir tos, kurios lėtai temirksta — kur jis spartesnis. Taip padarius, visas lino stiebas išmirksta maždaug tuo pačiu metu, kas yra labai svarbu, tuomet išeina vienodas ir geras pluoštas.

Reikia stengtis merkti galimai vienodės linus, nes stori mirksta greičiau, ploni — lėčiau. Nevienodo storumo linai nevienodai išmirksta.

Naujoviškose, su Žemės ūkio Rūmų pašalpa įrengtose, markose linai dažniausiai mirkomi stati, bet senose — mažne visuomet gulsti.

Gulsčiai sumerkti linai vienodai neišmirksta. Tokiais atvejais iš viršutinių sluoksnių linai ir ypatingai storesni jų kambliai, būna permirkę, o iš apatinių ir ypatingai plonesnės viršūnės — nedamirkę. Pluoštas tuomet išeina nevienodas ir iš dalies su spaliais, nes visai išimti iš nedamirkesių linų spalvis labai sunku.

Markos dugne neturi būti daug dumblo ar kitų pūvančių medžiagų. Pamerkti linai turi būti 15—20 cm. atstu nuo dugno. Prie pat dugno (prie žemės) esantieji linai ar jų galai išmirksta blogai, o kartais supūva.

Linai į markas dedami ne labai suveržtais pundaiais, kad prie jų greit prieitų vanduo. Per kietai surišti, mirksta nevienodai ir blogai.

Kur linai norima labai gerai išmirkyti, kasdien 10% vandens nuleidžia ir tiek pat pripila šviežio. Tačiau, paprastose markose neturintiems pompų valstiečiams šitai sunku padaryti. Dažniausiai jie vandens nekeičia tol, kol linai išmirksta. Tame pačiame vandeny mirkyti naują linų partiją greit negalima. Reikia vandenį pakeisti.

Tik pamerkti linai iš pradžių leidžia oro burbulus, bet vandens spalvos nekeičia. Tai yra pirmoji mirkymo fazė. Jos metu linai prisigeria vandens ir sudaro sąlygas bakterijų darbui. Vėliau buvusios linuose, o iš dalies vandeny bakterijos pradeda savo darbą, kurio pasekoje pluoštas pasiliuosuoja nuo medienos (nuo spalio). Vandens spalva tuomet pasikeičia į rudą ar tamsiai rudą (durpinę). Po kiek laiko mirkstančius linus reikia pradėti bandyti ir sekti, kad jie nepermirkėtų. Bandyti juos tikslu kasdien. Iš-

mirkusiais linais laikomi tokie, kurių pluoštas lengvai nusimauna nuo medienos (nuo spalio). Neretai ūkininkai pasiskubina išimti iš markų linus: jei pluoštas tik su vargu nusimauna, jiems išdžiūvus jis labai sunkiai maunasi; tokie linai vėliau gerai nesimina ir būna kieti. Todėl geriau juos kiek ilgiau palaikyti, kad jų pluoštas visai lengvai nusimautų ir, linams išdžiūvus, nebūtų prikepęs. Žinoma, permirkyti jų taip pat nereikia.

Linų mirkymas trunka labai įvairiai: nuo 3—4 dienų iki 3—4 savaičių. Naujoviškose markose, kur vandens temperatūra palaikoma apie 32° C, dažnai linai išmirksta per 72 valandas (3 dienas); juo vanduo šaltesnis, juo linai ilgiau mirksta. Šiltomis rudens dienomis lauko markose jie gali išmirkti per 10—12 dienų, bet neretai mirksta net 3 savaites, o kartais dar kiek ilgiau. Juo linai greičiau išmirksta, juo geriau. Dėl to tais atvejais, kada linai vėlai nusirauna, geriau mirkymą atidėti iki pavasario. Šiais metais yra daug vėlyvų linų, todėl ne vienas ūkininkas turi pagaltoti, ar apsimoka vėlai rudenį juos mirkyti. Kas moka linus apsaugoti nuo pelių, pavasarį galės juos geriau išmirkyti ir turės daugiau naudos.

Ištrauktus iš markos linus gera yra nuplauti švariu vandeniu. Tokie vėliau greičiau ir geriau išdžiūsta.

Lietuvos TSR ūkininkai iš markų ištrauktus linus klotė. Naujoviškose lininės ir gerai tą darbą mokantieji dirbti užsieniečiai to nedaro: jie juos sustato netoli markų, išdžioviną ir veža į daržines ar apdirbimui.

Agr. J. Krikščionas.

Teks dar plačiau vartoti veislinę sėklą

Žemės ūkio pažanga besisilaujančių asmenų pastangomis jau senai buvo norima praktikuosius sėklininkystės darbus sukoncentruoti vienoje vietoje. Buvo aišku, kad netikslinga vienai organizacijai rūpintis sėklos auginimu, kitai — jos paruošimu, o dar trečiai — prekiauti paruošta sėkla. Darbas būtų daug sklandesnis, jei visa tai atliktų ta pati organizacija ar įmonė.

To, tačiau, ilgai negalėjo sprasti biurokratizme paskendusių buvusios buržuazinės valdžios įstaigos.

„Geniališkiausias“ buvusios vyriausybės ekonomistų projektas toje srityje buvo numatoma kurti, pasiremiant šių metų pradžioje išleistuoju apražtos atsakomybės bendrovių įstatymu, a. b. v. „Sėklą“ turinčią tikslą supirkinėti krašte dobių sėklą, sėmenis, vikius ir kitų ankštinių augalų grūdus ir juos eksportuoti.

Į šią bendrovę nariais turėjo įeiti vyriausybė ir eilė privačių biznierių. Į ją „įsakymu iš aukščiau“ privalėjo įeiti ir Lietūkis. Vadinas, buvo norima pasinaudoti žinomu Kri-lovo pasakėčios turiniu, įkinkant į vieną vežimą gulbę, vėžį ir lydeką. Laimei šis „genialusis“ projektas nebuvo spėta įgyvendinti.

Nežiūrint į įvairius trukdymus ir kliūtis, šiuo metu visi praktiškosios sėklininkystės reikalai sukoncentruoti Lietūkio Sėklų skyriuje.

Šio skyriaus darbo apimtis

yra labai plati. Jon įeina: visų žemės ūkio augalų sėklos auginimas pagal sutartis su auginytojais, sėklos paruošimas ir paskirstymas krašte. Šiam sudėtingam sėklininkystės darbui vykdyti sukomplektuotas atitinkamų kvalifikacijų tarnautojų personalas. Atskiriomis ž. ū. augalų kultūromis rūpinasi agronomai - instruktoriai, kurie be techninio kontoros darbo dar pavasarį ir rudenį ianko instruktuodami sėklų augintojus, vasarą kontroliuoja veislinius pasėlius, sėklų derlių suėmus, sandėliuose prižiūri sėklų paruošimą, o sėjos sezono metu organizuoja tinkamą paskirstymą krašte.

Kas veikiama Lietūkio sėklininkystės centre šiuo metu? Kai kam galėtų atrodyti, kad šiuo metu, pasibaigus žiemkenčių sėjai, ar bendrai, ne sėjos sezono metu, sėkla besirūpinanti įstaiga neturi skubaus ir intensyvaus darbo. Taip galvoti galima tikrai turint galvoje vien sėklos prekybą. Kas kita, jei viena įstaiga rūpinasi ne tik sėklos paskirstymu, bet ir jos auginimu, surinkimu, paruošimu. Pavyzdžiui, šiuo metu baigiama per kooperatyvus platinti veislinę žiemkenčių sėklą, išduodama su Tarybų vyriausybės paskirta pašalpa rugių sėkla nuo sausų nukentėjusioms apskritims, rengiamasi „Majestic“ eksportinių bulvių supirkimui, priimamos į elevatorius pievų žolių, dobių, rapso ir garstyčių sėklos, surenkamos į džiovyklas, pašarinių runkelių ir daržovių sėklos, rūpinamasi gauti iš kitų TSRS respublikų ar užsienio mūsų kraštui reikalingos sėklos, tikrinama pereitų metų sėklos kokybė ir t. t.

Tokiu būdu, visų sėklininkystės reikalų sukoncentravimas vienoje vietoje, leidžia tinkamai derinti atskiras sėklininkystės darbo sritis ir produktą panaudoti tą darbą dirbančių specialistų žinias bei įėjimą.

Tarybų Vyriausybei paėmus krašto vairą į savo rankas sėklininkystės darbe atsiranda gražių perspektyvų.

Paskutinio penkmečio plane numatyta, kad turės būti padidintas ž. ū. augalų derlius iki mūsų krašte dar nepasiekto lygio. Pavyzdžiui, varpinų javų derlius turės būti iki 1942 metų pakeltas iki 13 cent (po 100 kg) iš 1 ha. Tam tikslui pasiekti numatyti priemonių eilė išvardintas ir geros veislės sėklos naudojimas.

Tai, norint vidutinio derliaus padidėjimo pasiekti, teks plačiau vartoti veislinę sėklą.

Pačios veislinės sėklos išplatinti kiekviui padidinti bei kokybei pakelti, teks panaudoti visas galimas priemones. Kaip jau konkretų žygį šia linkme galima paminėti naujų sėklos sandėlių statybą Aleksote, kurie tikimasi įrengti dar šiais metais ar ateinančių metų pradžioje. Valstybinių ūkių įkūrimas taip pat džiuginantis reiškinys sėklų gamybos atžvilgiu.

O svarbiausia, kad dabar, plečiant praktiškosios sėklininkystės darbą, neteks laukti kokių nors neapgalvotų planų ar trukdymų.

Agr. A. Vazalinskas

Vietos parinkimas serbentams

Šių metų rudenį bus sodinama labai daug serbentų, jų daigų parinkimas yra labai didelis. Atrodo, kad vadovaujamasi šūkiu: Nė vieno serbentų krūmo neuri likti medelynuose, visi jie turi būti mūsų sodybose, jas puošti ir duoti naudą.

Dabar keletą metų vaisių turėsim mažai, tad kaip tik juos turės pavaduoti uogos. Kadangi uogų ir patiems valstiečiams daug reiks, be to, yra didelis pareikalavimas mie tuose, kur už jas mokamos geros kainos, tai visai suprantamas didelis susirūpinimas uogkrūmių, tarp jų ir serbentų, prisidinti kiek galint daugiau.

Bet kad serbentai gerai augtų ir duotų gerus ir didelius uogų derlius, reikia juos tinkamoje vietoje ir gerai pasodinti, o vėliau tinkamai prižiūrėti. Kadangi serbentų sodinimo laikas jau čia pat, tai bent trumpai prisiminkime, kur ir kaip serbentus turime sodinti.

Vieta ir dirva. Pirmiausia serbentus sodinkime tik tokioje vietoje, kur jiems negalės pakenkti gyvuliai. O tokią vietą valstiečio ūkyje bus lengva surasti. Galime serbentams paskirti daržo dalį, ar šiaip netoli sodybos kokį sklypelį. Pagaliau juos galime pasodinti jau name sode tarp medžių. Iki medžių suaugęs ir tiek išsišakos, kad serbentams bus mažai saulės, serbentai jau bus pašėję ir juos reikės išmesti. Parenkant serbentams vietą, reikia atsiminti, kad jie geriausiai auga saulėtose ir pakankamai drėgnose dirvose. Tokioje vietoje krūmai išauga stiprūs, mažiau serga, būva geriau išsivystę ir dėl to duoda geriausių ir didžiausių uogų derlius. Serbentams parenkama vieta neturi būti per daug uždara, nes uždaroje tarp medžių esančioje vietoje būva menkas vėdinimas: tokiose vietose serbentai silpniau auga ir juos greičiau puola ligos. Serbentai gerai auga kaip lygioje vietoje, taip ir nedidelėse atšlaitėse, kurios nėra labai sausos ir saulės kepinamos. Parenkant vietą serbentams, geriausia laikytis šių taisyklių.

a) Juoduosius serbentus sodinti kiek vėsesnėse ir drėgnesnėse vietose. Jie nebijo net mažo pavėsio. Juoduosius serbentus galima sodinti pasvirusiose ir rytus ar net ir į šiaurę atkaltėse. Šiaurinės atkaltės neturi būti per daug stačios

ir turi gauti pakankamai šviesos (saulės). Sodinant juoduosius serbentus, labiausiai reikia vengti sausų vietų, nes tokiose vietose uogos būva smulkios.

b) Raudoniesiems serbentams tinka kiek sausesnės vietos, negu juodiesiems. Bet ir raudonieji serbentai mėgsta apydrėgnas vietas. Tik šios vietos turi būti šiltesnės ir labiau saulėtės. Jie dažnai sodinami ir rytus pasvirusiose šlaituose.

c) Baltiesiems serbentams reikia parinkti iš visų serbentų labiausiai saulėtą vietą. Jie dar pakankamai gerai auga ir sausesnėse vietose, žinoma, labai sauses ir nuolat saulės kepinamoje vietoje ir jie duoda labai smulkias uogas. Baltuosius serbentus dažnai sodina pietų rytų ir net pietų vakarų atkaltėse.

Tad apsodindami serbentais kurį nors sklypą, juos suskirstome taip: pačioje drėgniausioje vietoje sodiname juoduosius serbentus, jau kiek sausesnėje — raudonuosius ir sausiausioje vietoje — baltuosius.

Dirva serbentams turi būti derlinga, nes jie sunaudoja daug maisto. Geriausiai serbentams tinka derlingi juodžemiai ir priemoliai. Tiesa, jie gan gerai auga ir derlingesniuose smėlynuose, jei juose serbentai gerai tręšiami.

Žemės paruošimas. Serbentams dirva turi būti įdirbta gana giliai ir gerai. Taip pat dirva turi būti gausiai patręšta. Geriausia būtų, jei serbentams dirva būtų ruošama iš anksto. Jei serbentus sodiname rudenį, tai jau pavasarį dirvą reiktų gausiai patręsti mėšlu ir ten auginti ankstyvasias bulves ar anksčiau nuimamas daržoves, o jeigu serbentai sodinami pavasarį, tai dirvą reikia gausiai tręsti mėšlu iš rudens, o prieš žiemą giliai suarti. Gera prieš žiemą ir duobutes iškasti.

Bet ir dabar dar galima suspėti serbentams žemę gerai paruošti. Jeigu sodinamas didesnis serbentų kiekis, tai reikia visą plotą giliai suarti, gerai išdrapakuoti, išakėti ir kiek galint rūpestingiau išrinkti daugmetes piktžoles, ypač varputį. Mažai serbentų sodinant, arba sodinant tokiose vietose, kur sunku suarti, žemę reikia gerai perkasti šakėmis, ją išvėdinti ir išrinkti daugmetes piktžoles.

Taip paruošę žemę, tuojau turime kasti duobutes. Prieš kasdami

duobutes, visą sklypą išsiplanuojame, vadinas, pasižymime, kur tas duobutes kasime. Tam tikslui turime žinoti, kaip toli krūmą nuo krūmo reikia sodinti.

Atstumai. Atstumai tarp krūmų ir tarp eilių priklauso nuo sodinamų serbentų rūšies (juodieji, raudonieji ar baltieji), pagaliau kiek tiek ir nuo veislės, nes vienos veislės serbentai išaugina didesnius krūmus, kitos — mažesnius. Mums svarbiau tik rūšis: juodieji serbentai plačiau šakojasi, jų krūmai išauga didesni, tad jie ir sodinami toliau vienas nuo kito, tuo tarpu raudonieji ir baltieji serbentai turi mažesnius krūmus, jie ir sodinami tankiau. Atskiroje vietoje dažniausiai sodinama taip: juodieji serbentai 1,5 m krūmas nuo krūmo ir 1,5—2 m eilė nuo eilės; raudonieji ir baltieji serbentai 1,3 m krūmas nuo krūmo ir 1,5 m eilė nuo eilės.

Jeigu serbentai sodinami medžių eilėse, tai dažniausiai imami viršūnės atstumai, tik nuo medžio krūmas sodinamas per 2 m ar net kartais kiek ir toliau.

Jei kartais norime serbentais apsidinti takus, iš jų sudaryti lyg gyvatvėres, tai tada juos sodiname kiek tankiau: juoduosius per 1,3 m ir baltuosius su raudonaisiais kartais net per 1 m daigas nuo daigo.

Atskirame sklype serbentus galima sodinti kvadratine ir šachmatine tvarka. Kvadratine tvarka sodinti lengviau: lengviau išplanuoti, be to, kiek tiek patogiau serbentyne žemę dirbti arkliais, šachmatine tvarka sodinant geriau išnaudojama žemė.

Duobių kasimas. Gerai įdirbtose žemėje serbentams didelių duobių kasti nereikia. Pakanka iškasti tokias duobutes, kad laisvai tilptų daigas. Sodinant serbentus rudenį, duobutes reikia kasti kiek galint anksčiau, o sodinant pavasarį, naudinga jas iškasti iš rudens. Iš anksto iškasus duobutes, geriau išsivėdina žemė. Blogai įdirbtose žemėje reikia kasti didesnes duobutes. Prieš sodinant duobutes užpildomos geresne daržo žeme, jei pas ką yra, labai naudinga užpildyti pūdiniu (kompostu). Iškasus didesnę duobutę, geriau bent toje vietoje įsidirba žemė, o ją pripildžius gera daržo žeme ar pūdiniu, serbentų daigui suteikiamos visai geros sąlygos išaugti į stiprų krūmą.

Agr. J. Proškus

PAPIROSAI

„Draugai“

—GERIAUSI

Išmėginkite

—įsitikinsite

10 št — 35 cent.

Valst. Tabako
Fabrikas Vilniuje

UŽSIENIO GYVENIMO APŽVALGA

Paskutinių Tarptautinių įvykių apžvalga

Anglų vokiečių oro kova užtruko. Vokiečių aviacija ir toliau smarkiai bombarduoja Anglijos sostinę Londoną ir Anglijos pietinį pakraštį. Anglų lėktuvai skraido bombarduoti vokiečių miestų, jų tarpe Berlyno. Anglų lėktuvų eskadrilės bombarduoja uostus Europos šiaurės vakarų pakraštyje, kur Vokietija sutelkė laivus savo kariuomenei gauti į Angliją.

Europa atsidūrė bado slenkstyje. Valstiečių milijonų mobilizacija, įtraukiant juos į kariuomenę ir neutrinių valstybių armijas, atitraukė darbo rankas nuo žemės ūkio darbų. Tose Europos srityse, kur vyko karo veikimai, laukai yra sumindžioti kariuomenės. Karo veiksmų pasekmėje vakarų Europoje buvo nuimta labai maža derliaus.

Paskutinėmis savaitėmis daugelyje vakarų Europos kraštų sumažintos maisto normos, maistas gyventojams duodamas pagal korteles. Nuo rugsėjo 23 d. kortelės įvestos Prancūzijoje. Duonai korėlės įvestos ir Švedijoje, nors šis kraštas kare nedalyvauja. Kalbėdamas per radiją anglų maitinimo ministris lordas Bultonas išpėjo gyventojus, kad jie gaus mažiau maisto, negu pirmaisiais karo metais.

Vakarų Europos darbo žmonių laukia bado žiema.

Japonų kariuomenė perėjo stambios prancūzų nuosavybės Tolimuosiuose Rytuose — Indokinijos sieną. Japonų laivai išlaipino desantą netoli Indokinijos uosto Haifongo. Tarp japonų ir prancūzų kariuomenių įvyko susirėmimų.

Indokinija tai didelis kraštas su beveik 25 milijonais gyventojų. Jame yra daug gamtos turtų. Didžiuoliai žemės plotai apsėti ryžiais. Daug ryžių išvežama į užsienius. Yra daug kaučuko ir medvilnės plantacijų. Žemės gelmėse randama anglies, geležies, cinko alavo, ir kitų turtų. Indokinija yra lyg ir koridorius įsiveržimui į Kinijos gilumą. Japonai imperialistai, įsistiprinę Indokinijoje likusi ateityje pasistūmėti į kitus pietų Kinijos jūros pakraščius kraštus. Kitos imperialistinės valstybės seka Japonijos veiksmus. Tų valstybių tarpe yra Jungtinės Valstybės ir Anglija. Tarp Jungtinių Valstybių ir Anglijos vyksta derybos dėl bendro pasipriešinimo japonų ekspansijai.

Ramiajame vandenyne nesutariai tarp imperialistų didėja. Vis plečiasi Tolimųjų Rytų karo židynys.

Kelias dienas iš eilės vyko mūšiai prie Dakaro, prancūzų vakarų Afrikos svarbiausio uosto. Prie Dakaro priplaukė anglų karo laivai. Vieni iš jų plaukė prancūzų generolas de Gaulle. Generolas de Gaulle vadovauja vadinamam prancūzų tautiniam komitetui. Šitas komitetas nepripažįsta paliaubų sutarties, sudarytos prancūzų Petaino vyriausybės su Vokietija ir Italija. De Gaulle vadovaujamas komitetas mėgina sujungti Prancūzijos užjūrių nuosavybes testui karui greta Anglijos.

De Gaulle buvo pasiūlęs Dakaro valdžios organams atiduoti jam miestą, tačiau gavo neigiamą atsakymą. Tuomet anglų eskadra ėmė šaudyti į Dakarą. Jai atsakė prancūzų laivai ir kranto baterijos. Anglų mėginimai išlaipinti desantą prie Dakaro buvo prancūzų kariuomenės atmušti. Atsakydami į anglų laivyno karo veiksmus prieš Dakarą, prancūzų lėktuvai ėmė bombarduoti anglų karo laivyno bazę Gibraltare. Anglų kariuomenės vadovybė nutarė atsakyti nuo mėginimo paimti Dakarą ir atšaukė ten pasiųstus karo laivus.

M. Fiodorovas
(TASSAS—ELTA)

Vokietija, Italija ir Japonija pasirašė bendradarbiavimo paktą

Rugsėjo 27 d. Berlyne buvo pasirašytas Vokietijos, Italijos ir Japonijos paktas, kuriame sakoma:

„Vokietijos, Italijos ir Japonijos vyriausybės pripažįsta, kad patvarios taikos sąlygos yra tai, kad kiekviena pasaulio tauta gautų jai būtina reikalingą erdvę. Todėl jos, vykdydamos savo siekimus didžiojoje rytų Azijos erdvėje ir Europoje, nutarė veikti petis į petį ir bendradarbiauti. Savo svarbiausiu tikslu jos laiko nustatyti ir palaikyti naują tvarką, galinčią patikrinti tose erdvėse gyvenančių tautų sėkmę ir gerovę. Šių trijų didžiųjų valstybių vyriausybės toliau reiskia pageidavimą išplėsti savo bendradarbiavimą į tas kitų pasaulio dalių tautas, kurios yra linkusios veikti tokia pat kryptimi tuo tikslu, kad galima būtų įvykdyti jų siekiamą galutinį tikslą — taiką visame pasaulyje.

Ryšium su tuo Vokietijos, Italijos ir Japonijos vyriausybės sutarė kaip seka:

1. Japonija pripažįsta ir gerbia Vokietijos ir Italijos vadovavimą, kuriant Europoje naują tvarką.
2. Vokietija ir Italija pripažįsta ir gerbia Japonijos vadovavimą, ku-

riant naują tvarką didžiojoje rytų Azijos erdvėje.

3. Vokietija, Italija ir Japonija sutinka bendradarbiauti nurodytu pagrindu. Be to, jos pasiima prievolę viena kitą remti visomis politinėmis, ūkinėmis ir karinėmis priemonėmis, tuo atveju, jei viena iš šių trijų susitariančių valstybių užpultų bet kuri valstybė, kuri šiuo metu Europos kare ir Kinijos — Japonijos konflikte nedalyvauja.

4. Šitam paktui įgyvendinti tuoj bus sušauktos bendros techninės komisijos, kurių narius paskirs Vokietijos, Italijos ir Japonijos vyriausybės.

5. Vokietija, Italija ir Japonija pareiškia, kad šis susitarimas jokiū būdu nepaliečia politinės padėties, esančios šiuo metu tarp kiekvienos iš trijų šio susitarimo dalyvių ir Tarybų Sąjungos.

6. Šis paktas įsigalioja tuoj po jo pasirašymo ir galios 10 metų, skaitant nuo jo įsigaliojimo dienos. Susitariančios šalys, jei viena iš jų apie tai pareikš, iš anksto, prieš pasibaigiant nurodytam terminui, pradės derybas paktui atnaujinti“.

Vokietija su Suomija susitarė dėl vokiečių kariuomenės gabenimo per Suomiją į Norvegiją

Berlynas, TASSAS. Per spaudos konferenciją vokiečių užsienio reikalų ministerijoje buvo pranešta, kad suomių vyriausybė paskelbė komunikatą apie tai, kad tarp suomių ir vokiečių vyriausybės buvo pasirašytas susitarimas apie vokiečių kariuomenės transportą į Norvegiją per Suomijos teritoriją. Iš vokiečių pusės jokių paaiškinimų tuo reikalu nebuvo duota.

„United Press“ Berlyne leidžiamame biuletenyje žinioje iš Helsinkio sakoma, kad šiuo metu suomių Vazos uoste yra daug vokiečių karininkų. Suomių vyriausybės komunikatas buvo staigmena Suomijos gyventojams. Elta.

Berlynas, TASSAS. Vokiečių informacijų biuras praneša, kad pagal susitarimą, sudarytą tarp Vokietijos ir Suomijos, šiomis dienomis tarp šiaurės Suomijos ir šiaurės Norvegijos įvyks persiuntimas transportu su paleidžiamais atostogų vokiečių kareiviais ir vokiečių karine medžiaga. Tranzitas bus atliktas specialioje kontrolėje. Elta.

Galimas Japonijos ir Jungtinių Valstybių susirėmimas

Tokio, TASSAS. Laikraščio „Asahi“ Jungtinių Valstybių Japonijos santykiams nušviesti skirtame straipsnyje pabrėžiama galimas greitas susirėmimas tarp Japonijos ir Jungtinių Valstybių. Laikraštis „Asahi“ gyvai kritikuoja Jungtines

Londonas, TASSAS. Reuterio agentūra praneša, kad anglų vyriausybė pavedė savo pasiuntiniui Helsinkyje pareikšti suomių vyriausybei griežtą protestą prieš tai, kad ji sutiko praleisti vokiečių kariuomenę per Suomijos teritoriją, vokiečių kariuomenei vykstant į šiaurės Norvegiją. Čia pareiškama, kad toks suomių vyriausybės pasielgimas neabejotinai reiškia neutralumo politikos sulaužymą, kartu sulaužydamas ir tarptautinę teisę. Elta.

MAŽAS KVIEČIŲ DERLIUS AUSTRALIJOJE

Niu Jorkas, TASSAS. Agentūros „Canadian Press“ žiniomis iš Melbourne, šiais metais Australijos kviečių derlius iš viso siekia tik 100 milijonų bušelių. Naujojo Pietinio Waleso ir Viktorijos provincijų ūkininkų padėtis yra gana sunki. Gyvuliai badauja. Viktorijos provincijoje faktiškai visas derlius, apie 14 milijonų bušelių, turės būti panaudotas tik sėklai. Elta.

TRUMPAI IS VISUR

■ Niu Jorkas, TASSAS. Laikraštis „New York Times“ paskelbė savo korespondento pranešimą iš Lisabonos, kuriame jis rašo apie Ispanijos vidaus padėtį. Korespondentas pažymi, kad jis penkias dienas keliavo automobiliu po kraštą ir visur pastebėjo didelį maisto trūkumą. Sunku gauti duonos. Prie tuščių mėsos krautuvų visuomet stovi ilgos eilės ir laukia, kol gaus kokį mėsgalį. Į Madridą ir Badajodą maistas atvežamas iš Portugalijos. Krašte turimieji maisto ištekliai yra labai maži, o prekių kainos pasakiškai didelės. Skystojo kuro kartais visai negalima gauti. Toliau korespondentas dar pažymi, jog provincijose svarbiausieji kečiai yra visiškai neprižiūrimi ir apleisti“.

■ Naugardukas, TASSAS. Poeto Adomo Mickevičiaus 85 metų mirties sukaktuvių proga ruošiamos iškilmės. Bus atnaujintas ir atremontuotas namas, kuriame poetas

gyveno. Sukaktuvių iškilmių proga, šiame name bus atidarytas Adomo Mickevičiaus muziejus.

■ Maskva, TASSAS. Baškirijoje šiais metais dirba daugiau kaip 60 geologų grupių, kurios tiria žemę ir ieško naudingų žemės turtų. Geologai jau surado naftos, vario, cinko ir didelių baksito klodų. Geologinių tyrimų dėka galės būti žymiai padidintos rudos anglies kasyklos. Elta.

* Ryga, TASSAS. Latvijos tarybų socialistinės respublikos žemės ūkio liaudies komisaras Vanagas papasakojo Tasso korespondentui apie naujo žemės pertvarkymo rezultatus. Gavo žemės amžinam naudojimuisi apie 23.000 mažesnių valstiečių ir 47.000 žemės ūkio darbininkų. Valstiečiams plačiai yra suteikiami palankiomis sąlygomis ilgalaikiai kreditai atlikti reikalingiems statybos darbams ir nusipirkti galvijams bei įrankiams.

Vokiečių pranešimai

Berlynas, TASSAS. Vokiečių informacijų biuras praneša, kad rugsėjo 26 d. vokiečių aviacija skraidė bombarduoti įvairių Anglijos vietų. Buvo numesta bombų Anglijos šiaurės rytuose, vidurinėje dalyje, o taip pat pietuose. Sėkmingai buvo bombarduoti lėktuvų fabrikai.

Naktį į rugsėjo 27 d. Vokiečių bombonešiai numetė į Londoną, Liverpoolį, Birkenheadą, Southamptoną 400.000 kilogramų įvairaus kalibro bombų. Į Londoną buvo numesta 250.000 kilogramų bombų. Iš lėktuvų buvo pastebėta daug gaisrų. Ypatingai dideli gaisrai kilo Liverpoolio sandėliuose.

Anglų laikraštis „News Chronicle“ rašo, kad rytinėje Londono dalyje bombardavimų pasekmėje daug žmonių liko be pastogės. Iš namų pabėgo pusiau apsirengę, jokių pragyvenimo šaltinių nebeturį žmonės. Jų namai sugriauti. Laikraštis pažymi, jog negalima įsivaizduoti to skurdo, į kurį pateko šitie padėtyje be išeities atsidarę žmonės. Laikraštis aštriai kritikuoja vyriausybės organizacijų, turinčių rūpintis nukentėjusiais per bombardavimus, darbą. Šitą darbą laikraštis vadina juokingu, palyginus su žmonės ištikusiomis nelaimėmis.

Berlynas, TASSAS. Vokiečių kariuomenės vadovybė praneša, jog rugsėjo 27 d. vokiečių lėktuvai iš naujo smarkiai puolė Londono ir pietų Anglijos uosto įrengimus, krantines, fabrikus, dujų dirbtuves, elektros stotis. Be to, buvo numesta bombų į priešų kariuomenės stovyklas. Ypač smarkiai buvo bombarduoti Londono ir Bristolio uostai. Visur buvo galima pastebėti didžiulius sprogimus ir kilusius vėliau gaisrus.

Vidurio Anglijos bombardavimai padarė didelės žalos karo fabrikams.

Vokiečių toli šaudančių patrankų baterijos iš naujo apšaudė Doverio uostą. Padaryta žalos trims priešų prekybiniais laivais kurie tuo metu buvo uoste. Du laivai nuskendo.

I šiaurės nuo Airijos Vokiečių lėktuvai apmėtė bombomis smarkiai gimaną priešų laivų būrį. Buvo nuskandintas vienas prekybinis laivas, kurio talbumas siekia 5.000 tonų.

Naktį į rugsėjo 28 d. keli atskiri priešų lėktuvai numetė bombų Vokietijos vakarų pasienio srityje. Bombos krito į atvirus laukus ir nenadarė jokios žalos.

Rugsėjo 27 d. diena buvo kilę daug oro kovų, kurių metu buvo numuštas 101 anglų lėktuvas. 38 vokiečių lėktuvai negrižo į savo bazines. Elta.

Berlynas, TASSAS. Vokietijos informacijų biuras praneša, kad vokiečių aviacija rugsėjo 28 d. ponie sėkmingai puolė Angliją. Londono buvo sukelta didelių gaisrų ir spro-

gimų. Uoste buvo nuskandinti keli laivai. Temzės žiotyse bombomis buvo apgadinta dalis krantinės ir sandėliai. Stambūs vokiečių lėktuvų daliniai puolė pramonės įmones Derby, Birmingame, Mančesteryje ir Bristolyje. Airijos jūroje buvo užkluptos dvi laivų vilkstinės, plaukiosios ir Liverpulį. Itin žiauriai buvo bombarduotas Hulis ir Niukastlis. Palankus oras žymiai palengvino veikti vokiečių bombonešiams, kuriuos daug kur lydėjo stiprūs kovos lėktuvų būriai. Vokiečių lėktuvų pasitikti tik vietomis pasirodė nežymios anglų kovos lėktuvų pajėgos. Itin nereikšminga anglų aviacijos veikla buvo Anglijos centrinėje srityje. Buvo numušti 75 anglų lėktuvai. 23 vokiečių lėktuvai į savo bazines buvo dar negrižę. Elta.

Anglų pranešimai

Londonas, TASSAS. Reuterio agentūros žiniomis, naktį į rugsėjo 26 dieną britų sunkiųjų bombonešių eskadrilės puolė stipriai saugojamus Kielo dokus. Per dvi valandas ten buvo numesta stambaus kalibro bombų, ypač uosto šiaurinėje srityje. Buvo pastebėtas smarkus sprogimas visai netoli nuo vokiečių didžiojo kreiserio „Sarnhorst“, buvusio viename iš dokų. Kiti britų bombonešių daliniai, atskridę bombarduoti Vokietijos teritorijos, apmėtė bombomis geležinkelio mazgus ir geležinkelio stotis Hamme, Manheime ir Osnabruecke. Vienoje vietoje buvo pastebėta, kaip bombos nukrito į geležinkelio liniją ir į elektros jėgainę. Naktį bombarduojant Hammą, įvyko smarkūs sprogimai prekių sandėliuose. Mannheime numetus padegamųjų bombų, kilo keli dideli gaisrai. Osnabruecke buvo sugadinta geležinkelio linija. Be to, buvo numesta bombų Lubeke, į geležinkelio liniją ir sandėlius netoli

Amerikos aviacijos fabrikai užversti užsakymais

Niu Jorkas, TASSAS. Jungtinių Valstybių laikraštis „Aviation“ praneša, kad Jungtinių Valstybių aviacijos įmonės šiuo laiku turi neatliktų užsakymų daugiau kaip už du milijardus dolerių. Praėjusiais metais tuo laiku įmonės turėjo užsakymų už 300 milijonų dolerių. Jungtinių Valstybių karo ministerija pavedė 21 aviacijos įmonei pasirengti atlikti užsakymus 1.250 milijonų dolerių sumai. Iki 1942 metų balandžio mėnesio numatyta pagaminti 30.000 lėktuvų, iš kurių 14.000 bus skirta Anglijai. Elta.

Niu Jorkas, TASSAS. Laikraštis „Wall Street Journal“ rašo, jog Jungtinių Valstybių karo ministerija nuo rugsėjo 20 d. jau yra davusi karo

medžiagos gamybos firmoms užsakymų už 500 milijonų dolerių. „Associated Press“ agentūra praneša, jog Jungtinių Valstybių vyriausybė liepos mėnesį pradėjo statyti dešimt karo medžiagos fabriko, kurie kaštuos 140 milijonų dolerių. Vyriausybės paruoštas planas numato, kad turės būti pastatyta iš viso 50 karo medžiagos fabriko, kurių pastatymo išlaidos sieks 569 milijonus dolerių. Kongresui pasiūstame rašte Rooseveltas siūlė pastatyti 15 lėktuvų dirbtuvių. Neskaitant didelio skaičiaus vyriausybės statomų fabriko, sykiu padidėjo ir privatių karo medžiagos fabriko skaičius.

Elta.

IŠ VISO KRAŠTO

Reikia pasimokyti iš spartaus valstiečio

Pabiržė, Biržų apskr. Pasvaliečių kaimo valstietis Juozas Prakaičius savo spartumu visiems duoda pavyzdį: rugius pasėjo rugsėjo 5 d. Jie žaliuoja. Vasarą buvo suvežtas rugsėjo 9 d. Baigė linus nušėkti — pamerkė. Lieka tik daržovės nuimti. Iš jo turi pasimokyti tie, kurių vasarą lauke dygsta ir žaliuoja gubose, o rugiai nesėti, linai net nepradėti rauti. Reikėtų visiems sukrusti.

Petras Artojas

Valstiečiai dirba stachanovišku tempu

Liškiava, Alytaus ap. Žiemkenčių sėja pirmiausiai prasidėjo ir pasibaigė Liškiavos apylinkėse. Čia net vienas kitas ir stachanovietis radosi. Pav., Ricielių kaimo valstietis Kostas Subačius, kuris buržuaziniais laikais nepaprastai atsilikdavo su sėja, šiemet pirmutinis per tris dienas, dirbdamas vienu arkliu, apėjo apie 3 ha žiemkenčių ir suarė jau nemažą ražienų. Tokių valstiečių yra ir Liškiavoje, Panarėje ir kitur.

Rugsėjo 22 d. didesnė pusė liškiaviečių įpusėjo bulvių kasimą.

Ražienos irgi ariamos, ir atrodo, kad daugumos bus netrukus baigiamos arti. Kiti ūkininkai, valo nuo laukų akmenis, juos pila į krūvas ar duobes. Štai, pavyzdžiui, Aukštojo kaimo ūkininkas, kurio žemėj buvo didžiuliai akmenynai, jau baigia nuvalyti. Jis sudorojo apie 80 kubinių metrų akmenų. Dabar jo apie 7 ha laukas teikia gražų vaizdą ir duos didesnį derlių, negadys įrankių ir labai gera bus dirbti.

V. J.-s.

Pagaliau reiktų susitvarkyti

Pikeliai, Mažeikių a. Dabar, kai visame krašte eina propaganda už tvarkingumą ir darbo našumą ir to, kiek galima, siekiama, pas mus vyrauja netvarka ir apsilaidimas. Štai Židikų ž. ū. kooperatyvas yra apsiėmęs Pikelių miestely supirkinėti iš apylinkės ūkininkų ketvirtadieniais (turgadieniais) kiaušinius. Bet labai dažnai pasitaiko, kad kooperatyvas minėtą dieną neatsiunčia įgalotinio. Taip buvo ir rugsėjo 19 d. Kooperatyvo įgalotinis neatvyko. Ūkininkai, neturėdami kur dėti, buvo priversti atvežtusius kiaušinius parduoti už žymiai žemesnę kainą įvairiems spekuliantams bei vertelgoms, nes kiaušiniai sensta ir ilgiau jų laikyti negalima. Kadangi tai įvyksta nebe pirmą kartą, tai valstiečiai, dėl nuolatinių nuostolių neteko kantrybės ir pageidauja, kad kas nors šį reikalą sutvarkytų.

A. Š. Nemūra

Valstiečių norai

Liškiava, Alytaus apskr. Šisai blogų žemių Džukijos kampelis smetonininkų buvo labiausiai apieistas ir skriaudžiamas. Nėra nei šešių sk. pradžios mokyklos, nei kooperatyvo, kuris turėtų gerą pasisekimą, pagaliau nė medicinos gydytojo.

Todėl apylinkės valstiečiai pageidauja, kad vietoje būtų apgyvendintas medicinos gydytojas, nes dabar gydytojas yra už 17 km.

Kitas skaudus apylinkės gyventojams reiškinys — nebuvimas V ir VI pr. mok. skyriaus. Mokinių norinčių lankyti ir tolimesnius mokyklos skyrius yra daug, bet dėl lėšų stokos jie negali toliau mokytis. Šis skaudus klausimas ne kartą buvo iškeltas per Komjaunimo s-gą, bet reikiamo atsakymo kol kas negauta. Pernai rudenį buvo pradėta tiesinti kelias per miestelį, bet šalčiams užėjus darbai sustojo ir snūduriuoja iki šiol. Užėjusios liūtys dalį sukastų žemių nunešė ir liko dideli grioviai, per kuriuos valstiečiai vos ne vos išvažiuoja. Darbo užbaigimu reikėtų nedelsiant susirūpinti, nes tokia padėtis nepakenčia.

V. J.-s.

Paskutiniai žiemkenčių sėjos darbai Jezno apylinkėje, Alytaus apskr. Sėja pusėtinai sukludė nuolatini lietūs. Daug kur vandeniu nuleisti reikėjo prakasti griovelius. Miezlaiško foto.

Kaip dvarininkas apeidavo įstatymus

Ukmergės apskr. Deltuvos v., Šventosios aukštame krante, aukštais ir tankiais medžiais apaugę, didingai stūkso balti buv. dvarininko Mykolo Devenio rūmai. Iš tų rūmų atsidenčia žavus reginys į artimas ir tolimas apylinkes. Matyt, mėgo gamtą dvarininkas Devenis, tačiau šalia tos savybės jis turėjo ir kitą — žymiai praktišką — išnaudoti ir didžiausiame skurde laikyti savo kumėlius. Atokiau nuo didingų dvaro rūmų, pakalnėje riogso aplūžę, kiaurais stogais ir langais kumetynai. Turtingo bū-

ta to dvarininko. Smetoninio režimo laikais, be iš kunigaikštų Radvilaitės pirkto Lenpolio dvaro, jis turėjo dar kelis dvarus, pieninę ir dvi spirito varyklas. Jis dvarus supirkinėdavo net savo nepilnamečių vaikų vardais. Apsistatęs Vileišiais ir kitais įtakingais šulais, leidimus žemei pirkti labai lengvai gaudavo. Iš savo šeimos narių ir giminių sudarytos „bendrovės“ vardu įsteigė kelias pieno produktų krautuves, iš kurių turėjo didelį pelną. Nemažą pelną jis turėjo ir iš spirito varyklos. Pelno besi-

gaudydamas, jis puikiai mokėjo apeiti įstatymus. Pav., 1931 metais spirito varyklai reikalingas buvo pirkti garo katilas. Pasinaudodamas, pieno perdirbimo bendrovės teikiamomis lengvatomis, tas dvarininkas katilą pirkto Latvijoje ir jis buvo įvežtas be maito kaip pie-ninė. Maito būtų tekę mokėti daugiau kaip 500 litų.

Pagal Muito įst. katilas turėjo būti parduotas iš varžytinių, tačiau Devenis, turėdamas labai artimus giminystės ryšius su Vileišiais išsisuko, ir — katilas liko pas jį.

A. L.

Kultūrklubas—darbo žmonių švietėjas

Tverai, Telšių apskr. Po didžiųjų birželio mėn. įvykių kompartija atidarė pirmąjį apskrityje liaudies kultūrklubą, į kurį pareina svarbesni laikraščiai ir yra įrengtas radio priimtuvas. Lėšos sudarytos iš aukų ir pramogų.

Kultūrklubą lanko daug jaunimo ir darbininkų. Jie kultūringai praleidžia laisvalaikį: ne taip, kaip seniau, dvasiškai ir kūniškai pūdami restoranuose, arba prie kortų.

Br. Burneikis

Valstiečių mitingas

Antašava. Rugsėjo 22 d. Vabalninko valsčių Antašavos bažnytkaimy buvo suruoštas mitingas. Mitingą suruošė ir žodį tarė į Antašavos apylinkės liaudį L. T. S. Respublikos Aukščiausios Tarybos atstovas Paunksnys. Savo kalboje jis aiškino dabartinę santvarką, nušviesdamas vyriausybės nuveiktus darbus ir ateities darbų projektus. Aiškino apie žemės reformą ir nurašino tuos valstiečius, kurie negauna žemės, paaiškindamas, kad kiekvienas su laiku gaus darbo pramonėje, kuri yra smarkiu socialistiniu tempu plečiama, kad mokslas ir suaugusiųjų švietimas bus prieinamas visiems, nes jis jau yra nemokamas, kad visa tai pas mus vyksta dr. Stalino išmintingosios politikos dėka, kuris mus išvadavo iš kapitalistų jungo ir apsaugojo nuo Europoje vykstančių imperia-listinių skerdynių.

Žemės ūkio Komisijos pirmininkas drg. B. Pečiulis padarė trumpą pranešimą apie Vabalninko Žemės ūkio Komisijos darbą, kuris einas jau prie galo, ir prašė valstiečių, kurie gauna žemės, neraginamei talkininkauti žemės matavimo darbams. Valstiečiai išklause pranešimų su dideliu atsidėjimu ir pareiškė norą šviestis ir lavintis.

J. Karoblis

Žiemkenčiai įsėti

Darbeliai, Darbėnų valsč. Žiemkenčiai veik visų pasėti, išskyrus tuos, kurie žada sėti bulves nukasę. Vasarą visos apylinkės valstiečių suvalytas ir į aruodus supiltas.

Liaudies Sūnus.

Smarkiai dirbama

Liškiava, Alytaus apskr., Komjaunimo skyrius už gautus iš pasilinksminimų pinigus nutarė artimiausiu laiku parapijos salėje, kuri iki šiolei stovėjo nenaudojama, įsteigti liaudies namus, kur gyventojai laisvu laiku galės pailsėti, paskaityti laikraščius, knygų, klausytis radijo. Pasibaigus didiesiems ūkio darbams, daugumas ūkininkų ir jaunimo pradės lankyti rusų kalbos kursus, kuriuos ruošia Komjaunimo sąjungos Liškiavos skyrius. Taip pat spalio šventės proga ruošiamas didžiulis meno vakaras, kurio pasisekimui visi komjaunoliai — jau seniai dirba.

Komjaunimo skyriuje yra virš 30 narių.

V. J.-s.

Pandėly steigiama progimnazija

Pandėlys, Rokiškio apskr. Socialistinės valstybės vyriausybei rūpi, kad liaudies būtų šviesi, susipratusi, todėl švietimą ji stato pirmojo vietoje, nesigailėdama tam lėšų, steigdama naujas, tobulindama senąsias mokyklas, kad tik mokslas būtų visiems prieinamas. Štai, ir pandėliečiai susilaukė savo ilgų metų svajonės — progimnazijos. Daugeliu atvejų darytos jų pastangos įsteigti čia progimnaziją, prie fašistinio režimo, žinoma, nuėjo niekais. Tik tikroji liaudies vyriausybė jų troškimus įpildė ir jau nuo šių metų pradžios Pandėlio apylinkės valstiečiai ir darbininkai galės įsiti savo vaikus į vidurinę mokyklą, kas jiems pirmiau dėl toli esančių mokyklų ir dėl aukšto mokesčio už mokslą nebuvo prieinama. Jie savo vyriausybei už tų dekingi.

M.

Pelkes paversime žydinčiomis pievomis

Obeliai. Kai prieš keletą metų kai kurie valsčiaus ūkininkai išarė savo nenaudojamus durpynus ir apėjo juos pašarinėmis žolėmis, tai daugelis iš jų juokėsi, esą be reikalo tikti svaids pinigus ir varginasi. Bet kai dabar pamatė, kad iš 1 ha žolėmis apėto durpyno galima gauti nuo 15 iki 20 vežimų pirmosios žolės, pradėjo kitaip galvoti. Šį pavasarį apie 50 ūkininkų užsisakė pas agronomą pievoms sėklos. Agronomas pievoms suarti iš-rūpino traktorių. Už suarimą vieno hektaro durpyno traktoristas ima nuo 38 lt iki 48 lt. Ūkininkai pasiryžę savo nenaudojamus pelkes ir durpynus paversti žydinčiomis lankomis.

Koresp. Juozas Kriauna

Reiktų susirūpinti

Šeduva. Kaulališkių kaime gyvena devyniasdešimties metų senukas Brazys su savo augusiu dukterimi ir valdo 4 ha ūkį. Dėl darbo jėgų stokos, ūkis yra visai apiešas, dirvonuoja. Gyvena pusbadažiu, nuplyšęs, o į gyvenamą trobesį tai net bailsu pažūrėti. Nors dukteris yra suaugusi ir senuką galėtų inkamai prižiūrėti, bet ji labai apileidusi ir vengia darbo. Reikėtų atitinkamiems asmenims susirūpinti ir šį reikalą sutvarkyti. Senuką, jau nebegalintį dirbti, aprūpinti ir tinkamomis priemonėmis prižiūrėti, o pats su lopeta apeina visus kampejus, kad nebūtų nei grumstų, nei vandens, nei jokios pašalinės žolės. Jo prižiūrimame sklypelyje javai atneša gerą derlių; pav., šiais metais iš pusės centnerio rugių sėjimo iškūė apie 9 cnt. grūdų. Idomu, kiek galėtų pagaminti taip sutvarkęs savo ūkį 30 ha savininkas?

A.

Laukia skaityklos

Kazliškis, Rokiškio ap. Valstiečiai, sužinoję, kad bus steigiamas platus valstybinių bibliotekų bei skaityklų tinklas, pageidauja, kad viena skaitykla būtų įsteigta Kazliškyje. Šiam reikalui būtų užtektinai vietos ir aptarnautojų.

Pageidaujas

Nesusipratęs jaunimas

Griškabūdis. Prasidėjęs linarovis davė labai daug „rabaskų“, nes linai raujami beveik visur su talkomis. Talkos geras dalykas, rabaskai — pasilinksminimai po darbo irgi nebūtų taip blogas dalykas, bet negera tai, kad tuose pasilinksminimuose kortuojama iš pinigų. Tokiu būdu naikinama sunkiai uždirbti litai ir savo sveikata, nes kortuojama arba tol, kol yra pinigų, arba tol, kol prašvinta ir reikia eiti prie darbo. Reikėtų susiprasti.

Draugas Klausitis

Atgaivinama devynis metus stovėjusi didelė ir gera plytinė

Žalioji, Vilkaviškio apskr. Žaliosios valsčiuje, netoli K. Naumiesčio, Katauciznos dvare esanti, jau prieš d. karą Šakių — Vilkaviškio rajone buvusi garsi čerpių bei plytų įmonė, paskutinius devynis metus dėl nebuvimo tikrų šeiminių bei kitų priežasčių, visai neveikė, nors šiame rajone plytų ir čerpių jautėsi tikras badas. Ne per seniai šią apleistą įmonę apžiūrėjusi iš vietinės pramonės liaudies komissariato, Vilkaviškio bei Šakių apskr. saviv. atstovų ir plytininkystės specialistų komisija rado reikalingą plytinę-čerpinę veikiai atgaivinti. Įmonės mašinoms vartyti galima panaudoti K. Naumiesčio hidroelektros stoties elektros energiją, o plytoms bei čerpėms išdegti — eksploatuoti netoli esantį durpyną. Taisomi apirę plytinės trobesiai, montuojamos mašinos, įrankiai ir atlikinėjami kiti parengiamieji darbai, kad ateinantį pavasarį ši įmonė darbą galėtų pradėti jau pilnu tempu.

J. M.

Steigiama seniai lauktoji žemės ūkio mokykla

Vilkaviškis. Iki šiol Vilkaviškio apskrityje nebuvo nė vienos žemės ūkio mokyklos. Ir nors valstiečiai reikė pageidavimo, kad tokia mokykla būtų įsteigta, smetoniškoji valdžia į tai nekreipė jokio dėmesio. Dabar seniau buv. Gauronskių, o paskutiniiais metais nupirkta J. Vailokaicio, bet dabar suvalstybtame, gražiausiame Vilkaviškio apskrityje, Paežerių dvare, žemės ūkio žemesnioji mokykla jau atidaroma.

J. M.

Idomus ūkiškas rekordas

Kupiškis. Paketurių km. mažesnis J. Petrulis, turįs tik 0,70 ha žemės ir pats su žmona iš savo ūkio netik pragyvena, bet užaugina ir eksportui 3—4 bekonus per metus.

Pažymėtina, kad minėtas valstietis bekonų išlaikymui ir savo pragyvenimui nei bulvių nei javų neperka, o išsiverčia savo žemėj užsiaugintais. Minėtas mažas žemės ūkis įdirbti samdosi darbininkus ir arklius, o pats su lopeta apeina visus kampejus, kad nebūtų nei grumstų, nei vandens, nei jokios pašalinės žolės. Jo prižiūrimame sklypelyje javai atneša gerą derlių; pav., šiais metais iš pusės centnerio rugių sėjimo iškūė apie 9 cnt. grūdų. Idomu, kiek galėtų pagaminti taip sutvarkęs savo ūkį 30 ha savininkas?

A.

Didelis susidomėjimas liaudies menu

Pagiris. Meno Brigados organizavimas Pagirio apylinkės jaunimo tarpe sukėlė neaprastą entuziazmą. Mat, užėjus rudens laikui, pašlapus kelmams, jaunimas čia turėdavo skursti — kitokios išeities nebuvo, kaip tik karščiama ir bažnyčia. Tad ir nenustabu kad tokioje menkoje apylinkėje, kokia yra Pagiris, Meno Brigados sudėtinį prisiraše: į chorą — 50 asmenų, į vaidybą — 40, į tautinių šokių šokėjų grupę — 30 ir į orkestrą — 10. Laikinas komitetas paprašė pašalinti 2500 lt Dabar visi su nekantrumu laukia atsakymo iš Kauno.

— V.

RADIO

TREČIADIENIS. X. 2.

Vilnius

11.30 — Mokyklinio amžiaus vaikams (lenk.). 12.30 — Pl. muzika. 13.15 — Įvairių tautų dainos (pl.). 14.00 — Vargonų muzika (pl.). 14.15 — Sporto apžvalga (lenk.). 14.30 — Strauss — Gražusis Dunojus (pl.). 15.00 — Leningrado baletas — sk. H. Linskis. 15.15 — Vilniaus mandolinų orkestro koncertas. 15.45 — Spaudos apžvalga (lenk.). 16.00 — Hubermano įgytojimai (pl.). 16.15 — Lietuvių kalbos pamoka. 17.20 — Vilniaus žinios. 17.45 — Iš Kauno. 18.00 — Pl. muzika arba transliacija. 18.30 — Leningrado baletas — sk. H. Linskis (lenk.). 18.45 — Iš Kauno. 19.15 — Aktualus reportažas iš darboviečių (liet.). 20.00 — Kamerinės muzikos koncertas. 21.45 — Meninis žodis. ca. 22.40 — Iš Chopino kūrybos (pl.).

Kaunas

16.00 — Dvoržako slavų šokiai (pl.). 16.30 — Apie Lenino kalbą „Komjainimo uždaviniai“. 16.45 — Brahmo šokių muzika (pl.). 17.30 — Duetai iš operų (pl.). 17.45 — Kultūrininkas prie mikrofono. 18.00 — Pl. muzika arba transliacija. 18.30 — Rusų kalbos pamoka. 18.45 — Skambina fortepijonu O. Michelsonas. 19.15 — Sveikatos valandėlė. 19.30 — VK(b)P istorijos trumpojo kurso skaitymas. 20.45 — Politinė dienos apžvalga. 21.15 — Pašnekesiai apie muziką. 22.00 — Sovietų dainininko Kozino įdainavimas (pl.). ca. 22.40 — Lehara operėčių popuri (pl.).

KETVIRTADIENIS. X. 3.

Vilnius

12.30 — P. Gaubert — Jūros dainos. 13.15 — Imperio Argentinos įdainavimai (pl.). 14.00 — Chopino mazurkos (pl.). 14.15 — Meninis žodis (lenk.). 14.30 — Pl. muzika. 15.00 — Kultūrinė temom (baltrus.). 15.15 — Offenbach — Gražioji Elena (popuri, pl.). 15.45 — Sporto apžvalga (liet.). 16.00 — Gitara groja Grinevičius. 17.45 — Studijuojame LTSR konstituciją. 18.00 — Žodinis muzikinis montažas „Izaokas Levitanas“. 18.30 — Revoliucinių dainų mokymas (lenk.). 19.15 — Partijos atstovas prie mikrofono (liet.). 20.00 — V. R. no simf. koncertas. 22.40 — Ištraukos iš operų (pl.).

Kaunas

16.00 — Ištraukos iš Čaikovskio siuitos „Spraktukas“ (pl.). 16.30 — Kalba partijos atstovas. 16.45 — Solo fleita (St. Dziakavičius). 17.30 — Kulbyševio gyvenimas. 17.45 — Cello solistai (pl.). 18.30 — Rimskis-Korsakovas — Auksinis gaidelis (pl.). 19.30 — VK(b)P istorijos trumpojo kurso skaitymas. 22.00 — Italų dainininkai (pl.). 22.40 — Jazzo fortepijoninė muzika (pl.).

PENKTADIENIS. X. 4.

Vilnius

11.30 — Jaunimui (lenk.). 12.00 — Iš Kauno. 12.30 — J. S. Bach. koncertas. 13.15 — Fortepiono miniatura (pl.). 14.00 — Dainuoja B. Gigli (pl.). 14.15 — Meninis žodis (rus.). 14.30 — Pl. muzika. 15.00 — Kultūrinė temom (lenk.). 15.15 — Muzikinis siu-pins. 15.45 — Spaudos apžvalga (lenk.). 16.00 — De Falla — Trikampė skrybėlė (pl.). 16.15 — Lietuvių kalbos pamoka. 16.30 — Suaugusiųjų švietimas TSRS-je. 16.45 — Smuikuoją Neimonaite. 17.45 — Studijuojame LTSR konstituciją: socialistinė (valstybinė) nuosavybė (4-6 str.) — sk. V. Kuzma. 18.00 — Iš Kauno. 19.15 — Aktualus reportažas iš darboviečių (lenk.). 21.45 — Meninis žodis: Iš J. senino eilėraščių. 22.40 — Muzika (pl.).

Kaunas

16.00 — Vengrų ir čigonų muzika (pl.). 17.30 — Rusų kalbos pamoka. 18.00 — Vaidinimas: Zemaitės „Kunigo nauda velniai gauda“. 19.15 — Sveikatos patarėjas. 19.30 — VK(b)P istorijos trumpojo kurso skaitymas. 20.00 — Literatūrinė apžvalga. 20.15 — Dainuoja Kauno geležinkelinių vyrų choras „Galiūnas“. 21.15 — Pustvalandis žydų kalba. 22.00 — Ukrainiečių dainos (pl.). 22.40 — Charakteringa muzika (pl.).

PRANEŠIMAI

Zemės ūkio Liaudies Komisarjato Komisija pirkš šiais 1940 metais kergimo punktais ir steigiamam valdiškam eržių depu jaunus eržilus sekančiose vietose šiomis dienomis ir valandomis:

Kaimas	Spalių	9 d.	10 val.
Kelmėje	„ 9 „	15 „	
Šilalėje	„ 10 „	10 „	
Skaidvilėje	„ 10 „	15 „	
Eržvilke	„ 15 „	10 „	
Kėdainiuose	„ 15 „	15 „	
Ariogaloje	„ 16 „	10 „	
Raseiniuose	„ 24 „	13 „	
Utenoje	„ 25 „	12 „	
Dusetose	„ 29 „	10 „	
Alytuje	„ 29 „	15 „	
Lazdiuose	„ 30 „	12 „	
Eišiškėse	„ 30 „	12 „	
Turgeliuose	„ 8 „	12 „	
Vilkaviškyje	„ 8 „	12 „	
Sakiuose	„ 8 „	15 „	

Pirkimas įvyks arklių rinkose. Bus perkami ardėnų veislės eržilai 2-4 metų ir vietinio tipo 3-5 metų. Pardavėjai turi turėti su savim 1941 metams leidimus kergti su svetimomis kumelėmis, gautus iš valstybių ir eržių kilmės dokumentus.

A. Vaškėlis R. Žebenka
Referentas Direktorius

KARMĖLAVOS Ž. Ž. UKIO MERGAICIŲ MOKYKLA

Šiais metais vykstant mokyklos patalpose remontui mokslo pradžia atidedama spalį 15 d. Prašymai įstoti į mokyklą priimami iki spalio 10 d. Nebaigusius pradžios mokyklos 4 skyrių įstojamieji egzaminai įvyks spalio 15 d. 10 val. Neturtingoms ir darbščioms mergaitėms bus duodama pašalpos maistui. Prie mokyklos veikia bendrabutis. Už naudojimąsi bendrabučiu, jo kuru, šviesa inventoriumi mokama 15 lt. pusmečiui. Mokslas mokykloje veltui.

SALAMIESČIO Ž. Ž. MERGAICIŲ UKIO MOKYKLA SUVALSTYBINTA ir nuo š. m. spalio mėn. 1 d. perkeliama į Vabalninką

Mokslas prasideda spalio mėn. 1 d. Mokslas veltui.

Prie mokyklos bus bendrabutis ir valgykla.

Artimiausios geležinkelio stotys: Kupiškis arba Subačius. Prašymus siųsti šiuo adresu: Vabalninko Ž. Ž. Mergaičių ūkio mokyklos Vedėjai, Salamiestis, Biržų apskr.

Mokyklos Vedėja

Įvairūs

Parduodu premijų obelaičių, kriaušėlių, skiepus št. 2-4 lt., atsparių šalčiams vy nuogių vienmečių kelmelių št. 2 lt., obelaičių ir kriaušėlių laukinukus št. 7-15 ct. Raseiniai, Jovaišas.

Parduodu veislinį eržilą. Teirautis pas Petraitį Matą, Gudelių km. Girdužių pšt. agentūra.

Malūnai — motorai

Parduodamas garo katilas dviejų cilindrių, 13 atmosferų, „Breslau“ gamė stovyje. Dumšiu stoties ag. Kauno an., Fabijanavičius. p.

Pirkisi čerpėms gaminti mašiną, pageidauju vokišką, Sukioniai Nr. 3. Agentūra. 4

Pigiai parduodu bukauninką nedidelį. Kėdainiai. Ažuolų g-vė 5 J. Merkelys. 5

Ieškau kompanijono su kuleja prie traktoriaus (Derling) Pasvalys Gi-piškių, Kazitėnas. 8

Darbo paieškosimai

Ieškau vietos knygynė ar kioske, pardavėju, Pr. Jasinską, Salakas. Poderio g-vė. 7

Seimininkė, savistoviai galiu šeiminkauti. Baigusi ūkio mokyklą Kar-mėlavoje, dirbusi dvare. Lauksodžio pšt. agent. Šiaulių apskr. Namikaitė. 2

Gelumbių fabriko „Drobė“ pranešimas ūkininkams!

VILNONIŲ GELUMBIŲ FABRIKAS „DROBĖ“, KAIP KASMET, TAIP IR ŠI RUDENI SUPIRKINĖS IŠ ŪKININKŲ VILNAS.

Už neskalbtų vilnų 1 kg bus mokama tokios kainos:

1) Kultūrinių veislių plona, šviesi vilna, be pakuju nuo 8 lt ir daugiau.

2) Vietinių ir pagerintų avių gera vilna nuo 7 lt ir daugiau.

3) Vietinių paprastų avių vilna, nuo 6 lt ir daugiau.

4) Pakojos ir sugadinta vilna, nuo 3 lt ir daugiau.

Vilnos perkamos įvairiais kiekiais. Tik gelumbių fabriko „Drobė“ supirkimo punktuose, ūkininkai gaus už vilnas aukščiausią kainą. Todėl ūkininkai nepraleiskit progos už aukštą kainą parduoti atliekamas vilnas tik fabriko „Drobė“ supirkimo punkte.

Vilnos bus supirkinėjamos šiose vietose:

Eišiškėse	spalių	3 „	ketvirtadienį
Malėtuose	„	8 „	antradienį
Anykščiūse	„	9 „	trečiadienį
Utenoje	„	10 „	ketvirtadienį
Jurbarko	„	14 „	pirmadienį
Sakiuose	„	15 „	antradienį
Seredžiuje	„	16 „	trečiadienį
Raseiniuose	„	17 „	ketvirtadienį
Varniuose	„	22 „	antradienį
Akmenėje	„	23 „	trečiadienį
Kelmėje	„	24 „	ketvirtadienį
Panevėžyje	„	28 „	pirmadienį
Pandėlyje	„	29 „	antradienį
Kupiškyje	„	31 „	ketvirtadienį
Kėdainiuose	lapkričio	25 „	pirmadienį
Pasvalyje	„	28 „	ketvirtadienį
Linkuvoje	„	29 „	penktadienį
Turmantė	„	12 „	antradienį
Dukšte	„	13 „	trečiadienį
Ignalinoje	„	14 „	ketvirtadienį
Svenčionėliuose	„	15 „	penktadienį
Aukštadvarėje	„	20 „	trečiadienį
Trakuose	„	21 „	ketvirtadienį

Išvardintuose vilnų supirkimo punktuose, vilnos superkamos prie kooperatyvų arba turgų. GELUMBĖS FABRIKAS „DROBĖ“

Ūkininkų žiniai!

Pranešame, kad mūsų verpykla pavieniams asmenims siūly nebeverps ir nebedarys mainų, t.y. nebepriims linų ir jų vieton nebeduos siūly.

Akc. B. vė
„KUČINSKIS IR PABEDNSKAI“,
Plungė.

Žemaičių Veislės Arklių Valstybinis Žirgynas

š. m. spalio mėn. 7 d. 10 val. Šiaulių m. turgavietėje skelbia

VIEŠAS VARŽYTYNES

parduoti žirgyno eržilus, kumeles ir prieauglį: 2 kumeles gim. 1930 m., 1 kumelę gim. 1935 m., 1 eržilą ir 2 kumeles gim. 1936 m., 2 eržilus gim. 1937 m., 5 kumelaites ir 5 eržiliukus gimusius 1939 m.

Žirgyno Vedėjas

Rietavo Miškų Urėdija skelbia, kad varžytynės, vietos gyventojams miško medžiagai parduoti 1940/41 miško eksploatacijos metais, bus vykdomos

Girintinkijos pavadinimas	Varžytynių laikas							Valanda	Varžytynių vieta
	1940 m.			1941 m.					
	Spalio	Lapkričio	Gruodžio	Sausio	Vasario	Kovo	Balandžio		
	D i e n a								
Andriejavo	14	4 18	2 16	3 23	3 20	3 21	1 21	9	Andriejavo Valsč. S-bėje
Rietavo	15	5 19	3 17	4 24	4 21	5 24	2 22	„	Rietavo „ „
Žadvainių	16	6 20	4 18	7 25	5 22	6 25	3 23	„	„ „ „
Labardžių	17	7 21	3 19	8 27	6 24	7 26	4 24	„	„ „ „
Bagdanavo	18	8 22	6 20	9 28	7 25	8 27	7 25	„	„ „ „
Tverų	19	9 25	7 21	10 29	8 26	10 28	8 26	„	Tverų „ „

Smulkesnių žinių teikia Urėdija ir vietos girininkai

Rietavo Miškų Urėdija

„Valstiečių Laikraščio“ prenumeratos: metams — 5 litai; pusei metų — 2 litai 50 centų; maždaug tiek pat (prisideda nežymi suma už pristatymą) „Valst. Laikraščio“ atsiėmimo ir užsienio prenumeratoriams, užsakantiems laikraštį užsienyje (Vokietijoje, Latvijoje, Estijoje ir kitur) pašto užsakymu, gi siunčiant prenumeratos pinigus paštu arba juos įmokant administracijai, laikraštis metams kaštuoja: 1 latviją ir Estiją — 10 litų, į visas kitas valstybes — 15 litų. Prenumeruoti galima tik metams, t. y. nuo sausio mėn. 1 dienos iki gruodžio mėn. 31 d. ir pusmečiui — nuo sausio mėn. 1 dienos iki birželio mėn. 30 d. arba nuo liepos mėn. 1 dienos iki gruodžio mėn. 31 d. Už praėjusį laiką laikraštis nesunčiamas Norint pakeisti adresą, jei laikraštis užsakytas administracijai, pašto perlaida arba kreditu, pakeitimo reikalu reikia kreiptis į administraciją, šalia naujojo būtinai nurodant ir senąjį adresą. Jei laikraštis užsakytas pašte be perlaidos, taip vadinamu pašto užsakymu, tai adreso pakeitimo reikalu reikia kreiptis į tą paštą, iš kurio laikraštis buvo gaunamas; tuo atveju paštui už adreso pakeitimą reikia sumokėti 30 centų. Skelbimai: petito eilutė tekste — 2 litai 50 centų ir teksto gale — 2 litai. Siunčiant pinigus pašto perlaida, būtinai atkarpoje žymėti, už ką tie pinigai siunčiami. Už skelbimų turinį neatsakome: Rankraščius redakcija taisy savo nuožiūra ir jų nesaugoja.

Vietinių koncentruotų pašarų paskirstymo tvarka

Kvietinės sėlenos ir įvairios išspaudos išduodamos tiktaie pieno gamintojams, kurie pieną tiekia kolektyvinėms bei kooperatinėms pieninėms arba betarpiškai miestams ir miesteliams. Ruginės, miežinės sėlenos, jų priedai, o taip pat ir pašariniai miltai gali būti išduodami miestelėnams ir kitiems, kurie augina savo reikalams kiaules ar kitokius gyvulius ir paukščius.

Pieno gamintojai, kurie pieną patiekia kooperatinėms bei kolektyvinėms pieninėms, koncentruotus pašarus užsisako per pienines.

Gi pieno gamintojai, kurie pieną ar jo produktus patiekia betarpiškai miestams ar miesteliams, — koncentruotiems pašarams gauti užsiregistruoja pas vietos agronomus ar per vietines organizacijas; jei užsiregistruoja per vietines organizacijas, tai jų sąrašai vistiek turi būti Pienocentrai patiekti per vietos agronomą.

Sudaromose sąrašuose reikalinga nurodyti kiekvieno pavardę ir vardas, gyvenama vieta, valdomas žemės plotas, turimas karvių skaičius ir reikalingas pašarų kiekis 1—2 mėn. karvių produkcijai palaikyti. Sąrašai sėlenoms ir išspaudoms gauti turi būti sudaryti atskiri.

Sudarant sąrašus, reikia apskaičiuoti pašarų kiekius taip, kad 1 karvei išeitų bet kurių koncentruotų pašarų ne daugiau 2 kg dienai.

Tokiais atvejais, kuomet pašarai užsisakomi ne per pien-

ines, tai jie išduodami tik už grynus pinigus, jei malūnas ar aliejinė neranda galimumo pakredituoti.

Kad malūnai ar aliejinės nebūtų apsunkinti, išdavinėjant atskiriems asmenims pašarus mažais kiekiais — būtų tikslinga prie „Pienocentrai“ siunčiamo sąrašo nurodyti, kas, būtent, yra įgaliojamas pašarus atsiimti, už juos pinigus sumokėti ir vėliau pašarus paskirstyti.

Vietose, kur yra žemės ūkio kooperatyvai, tai tą paskirstymą patogiau galėtų jie atlikti.

„Pienocentras“, gavęs iš vietos agronomo sudarytus ar patvirtintus valstiečių sąrašus, juos peržiūri bei pagal reikalą nurodytus pašarų kiekius koreguoja ir vėliau juos persiunčia kuriam nors malūnui ar aliejinėi pildyti, apie tai pranešdamas vietos agronomui ir kooperatyvui ar kitai vietinei organizacijai.

Ruginės, miežinės sėlenas, jų pradus, o taip pat ir pašarinius miltus miestelėnai ir kiti gali vietos malūnuose laisvai pirkti (be atskiro Pienocentro sutikimo) pagal vietinių organizacijų sudarytus sąrašus, per jas skirstytis ar su malūnais atsiskaitinėti.

Sudarant sąrašus, organizacijos prašomos žiūrėti, kad koncentruotus pašarus nueitų ten, kur jie būtina reikalingi, ir prižiūrėti, kad jais nevyktų bet kokia spekuliacija.

Tarybų Lietuvos laukuose pats bulviakasis

Foto A. Naruševičiaus ir B. Buračo

Perkamos daržovės

1. **Prienų** žemės ūkio kooperatyvas praneša, kad kopūstus, morkas ir burokėlius perka Prienuose, kareivinių rajone, o svogūnus — Laisvės aikštėje 12 numeris. Daržoves atvežę valstiečiai pirmučiausia turi kreiptis į kooperatyvo tarnautoją Juozą Baranauską, kuris būna daržovių supirkimo punkte, Kauno plente.

2. **Baisogalos** žemės ūkio kooperatyvas daržoves supirkinės spalio mėn. 3, 4 ir 5 dienomis.

3. **Dotnuvos** ž. ū. kooperaty-

vas daržoves pirs spalio mėn. 2, 3 ir 4 dienomis.
4. **Kaune** — Šančiuose daržovės priimamos rugsėjo mėn. 3, 5, 8, 11, 14, 16 ir 17 dienomis. Šančiuose daržovės priimamos pirmame kareivinių kieme, Juozapavičiaus prospekto dešinėje pusėje, važiuojant iš Kauno miesto į Panemunę. Šioje vietoje patogiau parduoti daržoves Karmėlavos ir Pažaislio valsčių ūkininkams; daržoves atidavę ir kvitą pasiėmę ūkininkai pinigus gauna Sodyboje, Napoleono gatvėje 3 Nr. (telef. 2-65-72).

Lietūkio pranešimas ūkininkams

Visuose Lietūkio skyriuose ir kooperatyvuose nuo š. m. spalio mėn. 1 d. pradedama pirkti valgomos bulvės.

Už bulves bus mokama po Lt 3,75 už 50 kg pristčius jas į kooperatyvo nurodytą vietą. Bulvės turi būti sveikos, svartos, nesužeistos, natūralios spalvos, lygaus paviršiaus, pilnai prinokusios, ne mažesnės kaip 5 cm išilgai matuojant (maždaug vištos kiaušinio didumo).

Dėl bulvių pristatymo reikia susitarti su vietos kooperatyvu.

Kadangi bulvės bus perkamos tik ribotą laiką, tai ūkininkai prašomi

artimiausiomis dienomis pradėti vežti bulves į vietinį kooperatyvą ar Lietūkio skyrių.

Šiais metais jaučiamas pašarų ir šiaudų trūkumas, o laikant bulves kapčiuose, ūkininkams tenka sunaudoti nemažą kiekį šiaudų, todėl Lietūkis stengiasi iš pat rudens kuo daugiausia bulvių supirkti, kad tuo būdu būtų sutaupyti šiaudai, šiaip sunaudojami kapčiuose bulvėms apdėti. Be to, tenka neužmiršti, kad bulves laikant per žiemą kapčiuose, natūralus jų svoris sumažėja net iki 25%.

Pranešimai

Naujai steigiamon Raguvėlės Žemės ūkio Mokyklon Raguvėlės dv., pašt. ag., Nr. 1, gel. stotis Panevėžio apskr., priimami berniukai ir mergaitės 15—24 mt. amžiaus, baigę 4 pradž. mokyklos skyr. Nebaigusiams 4 pradž. mokyklos skyrių bus daromi patikrinamieji egzaminai iš lietuvių kalbos ir aritmetikos pradžios mokyklos 4 sk. kurso.

Prašymus įstoti į mokyklą siųsti iki 1940 m. spalio mėn. 20 d. mokyklos vedėjo vardu, pridedant išėto mokslo pažymėjimą ir gimimo metriką. Mokiniai gyvens mokyklos bendrabutyje. Bendrabutyje maistas kaštuos 20—25 lt mėnesiui. Mokslas veltui. Neturtingi, gero elgesio ir gabūs mokiniai atleidžiami nuo mokesčio už bendrabutį ir dar gaus pašalpas maistui.

Mokyklos Vedėjas

ADAKAVO Ž. ŽEMĖS ŪKIO MERGAICŲ MOKYKLA

priima mergaites nuo 15 iki 25 metų baigusias pradžios mokyklą. Nebaigusios pradžios mokyklos laiko įstojamuosius egzaminus iš aritmetikos ir lietuvių k. rugsėjo mėn. 30 d.

Dėstomieji dalykai:

virimas, kepimas, konservavimas, siuvimas, audimas, rankdarbiai, — mezgimas, sodininkystė, aritmetika, lietuvių k., higiena, geografija, istorija, pedagogika (mandagumas) ir kiti. Iš specialių dalykų vykdomi prakti-

kos darbai. Valstybinės žemės ūkio mokyklose maistas (bendrabučio valgykloje) praeitais mokslo metais mėnesiui kainavo 18—24 lt. Mokslas teikiamas nemokamai. Gyvenantieji mokyklos bendrabutyje moka 15 lt. pusmėčiui. Nepasiturintieji mokiniai nuo to mokesčio atleidžiami.

Mokslo pradžia spalio mėn. 1 d. Suvalstybinta Akadavo mokykla randasi prie Skaudvilės, nuo plento 5 klm. Prašymus siųsti su pradž. m-l-os pažymėjimu ir gim. metrika.

Adr.: Skaudvilė, Adakavas, Tauragės apskr. Mokyklos Vedėja

„Naujoji Sodyba“ — vienintelis smulkiųjų ūkio šakų laikraštis. Kiekvienas sodininkystės, daržininkystės, sėklininkystės, paukštininkystės, bitininkystės srityje dirbęs darbininkas, specialistas ir mėgėjas, ne tik pats skaito, bet ir paragina savo kaimyną užsisakyti „Naująją Sodybą“.

„Naujoji Sodyba“ iki metų pabaigos kaštuoja tik 2 litus. Prenumeratą siųsti: „Naujosios Sodybos“ Administracijai, Kaunas, Kęstučio g-vė Nr. 6.

Užsisakykite „Naująją Sodybą“ iki šių metų pabaigos ir Jūs liksite nuolatiniu jos skaitytoju.

Lietuvos Cukrus praneša

kad už cukr. runkelių centnerį (50 kg) šiais metais augintojams bus mokama 4 litai. Tiems cukr. runkelių augintojams, kurie runkelius turės pristatyti į Paieviežio cukraus fabriką po gruodžio mėn. 1 d., dar bus primokama iki 75 centų už centnerį.

Galutinė cukr. runkelių į fabrikus priėmimo tvarka netrukus bus paskelbta atskirai.

Lietuvos Cukrus

Pašalpos

nukentėjusiems

prenumeratoriams

„Valstiečių Laikraštis“ sušelpė šiuos savo prenumeratus, nukentėjusius nuo gaisro, kilusio jų ūkiuose perkūniui įtrenkus:

1) **Grigalionį**, Antaną, Vaškų pšt., Galkų km., 11/VII sudegė klijimas, daržinė, jauja.

2) **Lekšą**, Justą, Gardamo pšt., Užtenenių km., 29/VII sudegė kluonas.

3) **Jaruševičių**, Justą, Daugų p., Lelionių p. p., 13/VII sudegė kluonas ir tvartas.

4) **Janušauską**, Joną, Lygumų p., Burniškių km., 21/VII sudegė kluonas.

5) **Grigaliene**, Eleonorą, Žeimelio p., Bardiškių km., 21/VII sudegė tvartas.

6) **Mickevičių**, Vladą, Vaškų p., Antkainio km., 14/VII sudegė gyv. namas.

7) **Krasinską**, Juozą, Vaškų p., Biliūnų km., 21/VII sudegė tvartas.

8) **Bakanavičių**, Antaną, Rokiškio pšt., Dagilių km., 13/VII sudegė tvartas.

9) **Vitulį**, Antaną, Pasvalio p., Paiešmenės vk., 11/VII sudegė tvartas-daržinė.

10) **Liulevičių**, Antaną, Kuktiškių p., Bareišiai, 7/VI sudegė gyv. namas.

11) **Žideliūną**, Izidorijų, Antazavės p., Bugų km., 12/VII sudegė klijimas.

12) **Kundrotą**, Vladą, Šakynos p., Riškaičių km., 21/VII sudegė kluonas.

13) **Miliūną**, Andrių, Šakynos pšt., Mikutaičiai, 21/VII sudegė kluonas.

14) **Mugenį**, Kazį, s. Kazio, Panoteriai, Mugeniai, 11/IX sudegė svirnas.

15) **Jakutį**, Joną, Juozapavos km. Antalieptės p. 30/IX sudegė kluonas.

Visiems išmokėta po 50 litų.

♦♦♦

„DRAUGYSTĖ“ LATVIŠKAI

Antano Venclovos didelis romanas „Draugystė“ jau išversta į latvių kalbą. Neužilgo išeis. Latvių spauda rašo apie Venclovos progresyviąją veiklą. Autorius prašomas leisti išversti jo romaną į rusų kalbą.

Traktorininkų ir šoferių dėmesiui

Lietuvos TSR Žemės ūkio Liaudies Komisarijatas nuo š. m. žiemos pradžios įvairiose krašto vietose numato rengti TRAKTORININKŲ kursus, kuriuose bus paruošiami specialistai žemės ūkio mechanizuotam darbui. Šį sezoną iš viso numatoma surengti 10 kursų šiose vietose: **Pasvalyje, Dotnuvoje, Rokiškyje ir Telšiuose po vienus kursus, o Panevėžyje, Šiauliuose ir Utenoje — po dvejus.** Į kursus bus priimama po 50 žmonių.

Atsižvelgiant į lankytojų pageidavimus ir kitas vietos sąlygas, kursai bus pradedami įvairiu metu, laikotarpyje nuo š. m. gruodžio mėn. iki 1941 m. balandžio mėn. Į kursus bus priimami vyrai nuo 17 iki 40 metų amžiaus. Taip pat gali būti priimamos ir moterys. Pirmenybė stoti į kursus bus duodama tiems, kurie yra baigę civilinius ar kariškus šoferių kursus arba šiaip gerai susipažinę su įvairiais motorais, žemės ūkio mašinomis bei įrankiais ir šį rudenį atlikę 1—2 savaitių praktiką prie vikšrinių traktorių, dabar ariančių

pelkes įvairiose krašto vietose.

Norintieji traktorininkų kursų lankyti turi **asmeniškai paduoti per vietos rajono ar apskrities agronomą prašymą** Žemės ūkio Liaudies Komisarijatu, nurodant, kurioje vietoje norėtų kursus lankyti. Kursai tęsis po vieną mėnesį. Mokslas — dykai. Nepasiturintieji galės gauti nedideles pašalpas pragyvenimui. Tie, kurie bus pripažinti tinkamais kandidatais į sakytus kursus, laikotarpyje nuo spalio mėn. pradžios iki lapkričio mėn. galo, bus laiškais pakviečiami atvykti į artimesnius traktorinius punktus atlikti 1—2 savaitių praktikos su vikšriniais pelkėms plėsti traktoriais. Kelionės išlaidas ir praktikos vietą ir atgal, nakvynę ir maistą praktikantai pasirūpina ir apmoka patys. Anksčiau padavusieji prašymus traktorininko vietai gauti buvusiems Žemės ūkio Rūmams ir norį šiuos kursus lankyti, turi paduoti prašymus iš naujo.

Lietuvos TSR Žemės ūkio Liaudies Komisarijatas

Antvalandžius dirbti draudžiama

Kaunas, IX. 27. Elta. Darbo Liaudies Komisarijatas praneša, kad, turimomis žiniomis, paskutiniu metu pramonės įmonėse praktikuojama dirbti antvalandžius. Tuo reikalu Darbo apsaugos departamentas išleido darbo inspektoriams patvarumą, kad jie griežtai draustų dirbti antvalandžius tiek nacionalizuotose, tiek privatinėse pramonės įmonėse. Tik ypatingai išimtiniais atsitikimais, kurie duotame patvar-

kyme nurodyti, darbo inspektoriams gali leisti dirbti antvalandžius, už kuriuos pagal vienetinio darbo įstatymui vykdyti taisykles turi būti mokama brangiau kaip už normalų darbą: už pirmus du antvalandžius 50%, o už sekančius antvalandžius — 100%.

Įmonės administracija už antvalandžių darbą be darbo inspektoriaus leidimo bus traukiama atsakomybėn.